

7. Filiz, evde gevşemiş olan elektrik prizini sağlamlaştırmak için alet çantasından aldığı tornavidayla prize dokunur dokunmaz elektrik çarpar. O günden sonra Filiz ne zaman tornavidayı alacak olsa, içinde sanki her an elektrik çarpacakmış gibi bir endişe oluşur.

Burada, Filiz'in tornavidayı eline aldığı anda yaşadığı endişe aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Olumsuz pekiştirme
B) Koşullu uyarıcı
C) Koşullu tepki
D) Koşulsuz tepki
E) Uyarıcı genellemesi

8. Merve Hanım mutfağın dar olması nedeniyle içe doğru açılan mutfak kapısını dışa doğru açılacak şekilde değiştirtmiştir. Ancak kapıyı açması gerektiğinde, uzun bir kapı koluna basıp içe doğru iterek açmaya çalışmıştır.

Seda Hanım'ın uzun süre mutfağın kapısını sağa doğru açmaya çalışmasını en iyi açıklayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sönme
B) Olumsuz aktarma
C) Ket vurma
D) Olumsuz pekiştirme
E) Öğrenilmiş çaresizlik

9. Sık sık sindirim rahatsızlığı yaşayan Dilek, televizyon izlediği bir gün kiraz saplarının kaynatılıp içilirse sindirim sistemine iyi geldiğini duyar. Dilek, pazardan aldığı kirazların saplarını, televizyonda tarif edildiği gibi kaynatıp içtiğinde sindiriminde rahatlama hisseder. O günden sonra Dilek televizyonda bitkisel tedavi ile ilgili programları kaçırmadan izlemeye başlamıştır.

Burada, Dilek'in televizyondaki bitkisel tedavi ile ilgili programları kaçırmadan izlemeye başlaması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Kendiliğinden geri gelme
B) Olumlu pekiştirme
C) Olumsuz pekiştirme
D) Klasik koşullama
E) Gözleyerek öğrenme

10. Çocuk başta nesnelere, bir bütün halinde görme eğilimindedir. Yaklaşık 2 yaşına kadar çocuklar nesnelere birbirinden farklı özelliklerini algılayamaz. Örneğin, gördüğü bütün dört ayaklı hayvanları bildiği kediye benzer ve bütün hayvanlara "miyav miyav" diye seslenir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi örneklerle anlatılmaktadır?

- A) Ayırt etme
B) Genelleme
C) Sönme
D) Pekiştirme
E) Kendiliğinden geri gelme

11. Bir bayan, her zaman severek gittiği kuaförde kendi dedikodusunun yapıldığını öğrenince bir daha o kuaföre gitmemiştir.

Bayanın kuaföre bir daha gitmemesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) I. tip ceza
B) Ayırt etme
C) Sönme
D) Deneme-yanılma
E) Olumsuz pekiştirme

12. Sultan, üşütüp hastalandığı bir gün annesi çabucak iyileşsin diyerek ona nane-limon kaynatarak içirmiştir. Sultan tadından pek hoşlanmasa da nane-limon karışımını zorla içmiş fakat hemen ardından midesi bulanarak kusmuştur. O günden sonra Sultan ne zaman nane-limon kokusu alsın midesi bulanıp kusacak gibi olmaya başlamıştır.

Sultan'ın nane-limon kokusu alınca midesi bulanıp kusacak gibi olmaya başlaması, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Hastalandığında nane-limon karışımını içtiği için deneme yanılma yoluyla öğrenme
B) Nane-limon kokusunun olumsuz pekişmesi nedeniyle edimsel koşullanma
C) Nane-limon hasta olduğu günleri hatırlattığı için kavrama yoluyla öğrenme
D) Nane-limon kokusu ve hastalık bitişikliği nedeniyle klasik koşullama
E) Hastalandığında nane-limon kokusu farkında olmadan zihninde yer edindiği için gizil öğrenme

PSİKOLOJİ: ÖĞRENME, BELLEK, DÜŞÜNME – II

1. Tamer, ders çalışırken önemli gördüğü yerleri renkli fosforlu kalemlerle boyamaktadır.

Tamer'in bu uygulaması, öğrenmeyi etkileyen faktörlerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Algısal ayırt edilebilirlik
B) Öğrenmenin aktarılması
C) Kavramsal gruplandırma
D) Geri bildirim alma
E) Hazır bulunuşluk

2. Pelin, daha önce iyi bildiği bir şiirden dolayı yeni öğrendiği şiirin dizelerini karıştırmaktadır.

Pelin'in yeni öğrendiği şiirin dizelerini karıştırması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Geriye ket vurma
B) İleriye ket vurma
C) Organik bozulma
D) Bilinçaltına atma
E) İşleve takılma

3. Bir şempanzeye sürünerek ilerlemesi öğretilbilir ancak bir yılanı yürüyerek ilerlemeyi öğretemezsiniz. Buna göre, insan da öğrenilecek birçok davranış olmakla birlikte her şeyi öğretmek mümkün değildir.

Bu parçada öğrenmeyi etkileyen faktörlerden hangisine işaret edilmektedir?

- A) Anlamsal çağrışım
B) Genel uyarılmışlık hali
C) Türe özgü hazır oluş
D) Parça parça öğrenme
E) Öğrenmenin aktarılması

4. Bir öğretmen, ilk girdiği sınıftaki öğrencilerin isimlerini, sonra girdiği sınıftaki öğrencilerin isimlerini öğrenince hatırlamakta güçlük çekmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Geriye ket vurma
B) İleriye ket vurma
C) Organik bozulma
D) Bastırma
E) İşleve takılma

5. 80 yaşındaki dedem dün kendisine söylediğim şeyi unutmakta fakat 50-60 yıl önceki hatıralarını sanki bugün yaşamış gibi tüm ayrıntılarıyla hatırlamaktadır. Öte yandan dedem aradan yıllar geçmesine rağmen hâlâ çok güzel bağlama çalar.

Parçada sözü edilen dedenin hangi belleğinde bozulma olduğu söylenebilir?

- A) Yalnızca örtük
B) Yalnızca anlamsal
C) Anlamsal ve örtük
D) Anısal ve örtük
E) Anısal ve anlamsal

6. Komşusu Arif'ten, ertesi günü öğleden sonra hastaneye gitmek için arabasını sabah işe gitmeden kendisine bırakmasını ister. Arif bir tarafta çok sevdiği arabasını kimseye vermek istememekte bir taraftan da komşusunu kırmak istememektedir. Ne yapacağını düşünen Arif istemeye istemeye komşusuna "Tamam" der. Ancak ertesi gün olunca Arif komşusuna verdiği sözü unuttur ve sabahleyin arabasına bindiği gibi işe gider.

Arif'in komşusuna arabayı bırakmayı unutmaması, aşağıda verilen unutmaya türlerinden hangisine örnektir?

- A) Geriye ket vurma
B) İleriye ket vurma
C) Sönme
D) Bastırma
E) Organik bozulma

PSİKOLOJİ: ÖĞRENME, BELLEK, DÜŞÜNME – II

7. I. Deniz, aradan 30 yıl geçmesine rağmen askerlik hatıralarını tüm canlılığıyla hatırlamaktadır.
- II. Nursel, çocukluğundan beri çok iyi kayak yapan biridir. Öyle ki, bu yaşına rağmen en tehlikeli yerlerde hiç düşmeden hâlâ ustalıklı kayabilmektedir.
- III. Tufan, genel kültür bilgisi güçlü biridir. Öyle ki, hangi ülkenin nerede olduğunu, başkentini, para birimini, yönetim sistemini hemen söyler.

Yukarıda verilen örneklerde sırasıyla hangi bellek türlerine işaret edilmektedir?

- A) Örtük bellek - Anısal bellek - Anlamsal bellek
B) Anısal bellek - Anlamsal bellek - Örtük bellek
C) Anlamsal bellek - Örtük bellek - Anısal bellek
D) Anlamsal bellek - Anısal bellek - Örtük bellek
E) Anısal bellek - Örtük bellek - Anlamsal bellek

8. **Aşağıdakilerden hangisinde düşünmenin payı en azdır?**

- A) Öğretmenin anlattığı dersin özetini deftere yazma
B) Silah patlama sesinden uzaklığını tahmin etme
C) Düşününde çalan müziği duyunca duyulanma
D) Maçta galip gelmek için plan geliştirme
E) Bilgisayar kasasını parçalayıp tekrar monte etme

9. Aklımda birçok şifre tutmam gerekiyor. Telefon şifresi, İnternet şifresi, kredi kartı şifresi, Apartman kapı şifresi vs. Bir de bu şifreleri zaman zaman değiştirince hatırlamak çok güçleşiyor. Bu şifrelerin çalınma olasılığına karşı bir yere de yazmıyorum. Ben de şifrelerimin her birini ilgili olduğu bir obje ile ilişkilendiriyorum. Ne zaman bir şifreyi kullanmam gerekirse hemen ilgili objeyi hatırıma getirerek şifreyi hatırlıyorum.

Parçada hatırlamaya yardımcı tekniklerin hangisinden yararlandığı vurgulanmaktadır?

- A) Örgütlenme
B) Kümeleme
C) Sesselleştirme
D) Loci yöntemi
E) Zihinde canlandırma

10. Yaşamımızın ve düşüncelerimizin bir kısmı somut nesnelere ilgilidir. Ancak pek çok düşünme soyutlamaları içerir. Soyut düşünmek birtakım simgelerle gerçekleşir. Nesnelere, olayların ortak ve genel özelliklerini temsil eden bu simgeler soyut düşünebilmenin yapı taşıdır. Bu yapı taşları, bir uyarıcı durumunun belirli bir özelliğinin soyutlanması sonucu oluşur.

Parçada sözü edilen düşünme yapı taşı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İmgeler
B) Kavramlar
C) Sözcükler
D) Dil
E) Kategoriler

11. Annesinin dış fırçasıyla banyo fayanslarının arasını fırçalayarak temizlediğini gören çocuğu,
"Anne sen ne yapıyorsun, dış fırçasıyla dış fırçalanır, fayanslar fırçalanmaz ki!" diyerek seslenir.

Çocuğun bu sözleri, yaratıcı düşünce önündeki engellerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Kültürel engeller
B) Güdülenme
C) İşleve takılma
D) Alışkanlıklar
E) Duygusal etkenler

12. Bir insan doğuştan güzel resim yapabilme gücüne sahip olabilir. Ancak o kişi resim konusunda eğitilirse potansiyel ortaya çıkar ve resim yeteneği halini alır.

Parçada sözü edilen bu durumu aşağıdakilerden hangisi en iyi özetler?

- A) Yetenek, tümüyle kalıtsal etkenler tarafından belirlenir.
B) Yetenek, tümüyle çevresel etkenler tarafından belirlenir.
C) Özel yetenekler olgunlaşmayla birlikte kendini gösterir.
D) Özel yetenek üzerinde çevresel etkenlerin payı kalıtsaldan daha fazladır.
E) Yetenek, kalıtsal ve çevresel etkenlerin ortak etkisiyle belirlenmektedir.

PSİKOLOJİ: RUH SAĞLIĞININ TEMELLERİ – I

1. I. Özellikle çevrede hoş karşılanmayacak olan cinsel ve saldırgan dürtüleri bastırmak ve yönlendirmek
- II. Bireyi törel, geleneksel, ahlaki amaçlar yerine gerçekçi amaçlara yöneltmek
- III. Doğuştan var olan otomatik tepkiler aracılığıyla insanın gerilimini gidermek

Freud'un kişilik kuramına göre, yukarıdaki özellikler **sırasıyla** kişiliğin hangi bileşenleri ile ilişkilidir?

- A) Süpereo - Ego -İd
B) İd - Süpereo -Ego
C) Ego - İd -Süpereo
D) İd - Ego -Süpereo
E) Ego - Süpereo -İd

2. Beş faktör kişilik modeline göre, temel kişilik özellikleri; deneyime açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve duygusal denge seviyelerine göre belirlenir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "deneyime açıklık" seviyesi yüksek bireylerden beklenen bir kişilik özelliği **değildir**?

- A) Maceraperest olma
B) Sıra dışı fikirlere sahip olma
C) Yalnız yaşamayı sevmek
D) Görüşlerini ortaya koyma
E) Yaşamda enerjik olma

3. Arkadaşları, Suna'ya evlilik teklifinde bulunan Tolga'nın nasıl bir insan olduğunu sorarlar. Bunun üzerine Suna; O, nazik, düşünceli, güvenilir, soğukkanlı, sakin biri, diye tarif eder.

Suna'nın bu tanımına göre Tolga, Eysenck'in kişilik özelliklerinden hangisine yakındır?

- A) Dengesiz ve içe dönük
B) Dengeli ve içe dönük
C) Dengesiz ve dışa dönük
D) Dengeli ve dışa dönük
E) Nevrotik ve kaygılı

4. Bir çocuk ders çalıştığında kendisine ödül verileceğini biliyorsa, o istediği ödülü elde etmek için ders çalışır. Eğer çocuk alacağı ödülü beğenmiyorsa veya isteksiz ise ders çalışmaz. Çocuk ödül almak istiyor fakat çalışsa bile bu ödülü alamayacağını biliyorsa o zaman da ders çalışmaz.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisinin kişinin davranışı üzerindeki etkisini vurgulamaktadır?

- A) Bilinçaltı süreçlerin
B) Beklenti ve değerlerin
C) Kalıtsal özelliklerin
D) Biyolojik yapının
E) Birincil güdülerin

5. Maslow'a göre, insan kendini gerçekleştirmek için uğraş veren bir varlıktır.

Buna göre, aşağıdaki özelliklerden hangisi kendini gerçekleştirmiş bir kişide **görülmez**?

- A) Kendine ve yaşama gülebilmek.
B) Kendini ve başkalarını olduğu gibi kabul eder.
C) Yaşamın tadını çıkarma eğilimindedir.
D) Kendini açtığı yakın birçok dostu vardır.
E) Sürekli çevresini araştırır ve yeni şeyler dener.

6. Skinner, klasik ve edimsel koşullanmanın kişiliğin temelinde yattığını öne sürer. Bandura, kişiliğin sosyal yönüne işaret eder ve bir kimsenin başkalarını gözleyerek, taklit ederek kişiliğinin oluştuğunu söyler. Bandura'nın, televizyonun çocuklar üzerine etkisiyle ilgili deneyleri, bu kuramını destekler sonuçlar vermiştir.

Parçadaki görüşlere göre, kişiliğin temelinde aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Kendini gerçekleştirme güdüsü
B) Bilinçaltı süreçleri
C) Kalıtsal özellikler
D) Biyolojik yapı
E) Öğrenme kazanımları

7. Kişiliğin ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik araçlardan biri, cümle ve hikaye tamamlama testidir. Bu testle kişiye bir seri, eksik veya yarım kalmış cümleler verilir veya hikayeler söylenir ve kendisinden bunları fazla düşünmeden aklına gelen ilk biçimde, arzu ettiği gibi tamamlaması istenir.

Buna göre, cümle ve hikaye tamamlama testlerinin temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin öğrenme yeteneğini ölçmek
- B) Bireylerin mesleki eğilimlerini belirlemek
- C) Bireylerin zeka türlerini belirlemek
- D) Bireylerin kültürel bilgi düzeylerini ölçmek
- E) Bireylerin içsel dünyasını ortaya çıkarmak

8. Dağcılık sporuyla ilgilenen insanları görünce çok imreniyorum fakat yaşım bu sporu yapmaya izin vermiyor.

Bunları söyleyen kişi hakkında aşağıda verilen açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Yetersiz uyarılma durumundadır.
- B) Organik bir engellenme ile karşı karşıyadır.
- C) Yaklaşma kaçınma çatışması içindedir.
- D) Psikolojik bir ikilem yaşamaktadır.
- E) Organik denge durumu bozulmuştur.

9. Freud'un kişilik kuramı, kişiliğin gelişimini, bireyin bebeklik ve çocukluk yıllarına bağlar. Ona göre bireyin kişiliği id, ego, süperegonun birleşiminden oluşur. Birbirleriyle ilişkili olan bu ögelerin her birinin farklı görev ve özellikleri vardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi "id"nin görev veya özelliklerinden değildir?

- A) Nesnel gerçeklere bağımlı bir yaşantı dünyası vardır.
- B) Davranışların altında yatan psikolojik enerjinin kaynağıdır.
- C) Zevk ilkesine göre işler ve geciktirilmeden bütün isteklerinin yerine getirilmesini bekler.
- D) Bireyin istediğini yapmayan kişiye karşı saldırganlık duygularını davet eder.
- E) Kişiliğin en kaba, en ilkel, kalıtsal dürtü ve arzularını içerir.

10. Roger'a göre, olumlu bir benlik gelişimi, birey ne yaparsa yapsın, onun sevgi ve saygıya layık yetişmesiyle olacaktır. Böyle bir ortamda büyüyen kişilerin benlik anlayışları güçlü ve olumlu olur. Eğer bireyin gösterdiği davranışla benlik bilinci arasında bir farklılık varsa o zaman kaygı ortaya çıkar. Farklılık ne kadar büyükse, kaygı da o kadar kuvvetli olur.

Bu parçaya göre, olumlu benlik gelişimi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Özgürce yaşamaya
- B) Bilinçaltı süreçlerine
- C) Koşulsuz sevgiye
- D) Biyolojik donanıma
- E) Mantıklı düşünmeye

11. Yeni evlendim. Bugün eve kayın validemi misafir alacağım, hazırlık yapmam gerekiyor. Bu nedenle çok gerginim. Ağzım kuruduğu için sık sık su içmem gerekiyor. Gerginliğimin azalması için balkona çıkıp derin derin nefes alıp verip rahatlıyorum.

Bunları söyleyen kişinin içinde bulunduğu durumla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Gerçeklik algısı bozulmuştur.
- B) Davranışları kontrolü dışındadır.
- C) Depresyon içindedir.
- D) Stres yaşamaktadır.
- E) Bağımlı bir kişiliği vardır.

12. Babam, sıra dışı fikirleri olan, güvenilir ve kararlı, yalnız yaşamayı seven, çekingen, iyi kalpli ve fedakar, kırılğan ve alıngan biridir.

Beş faktör kişilik modeline göre, parçada sözü edilen kişi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gelişime açıktır.
- B) Sorumluluğunu bilir.
- C) Dışadönük biridir.
- D) Uzlaşılabilir bir kişidir.
- E) Duygusal açıdan dayanıksızdır.

PSİKOLOJİ: RUH SAĞLIĞININ TEMELLERİ – II

1. İnsanlar engelleme veya çatışma yoluyla doyumsuz kalkan ihtiyaçların ortaya çıkardığı kaygı durumlarıyla baş edebilmek için sorunu gündeme getirmeden bilinçsizce birtakım yöntemlere başvururlar. Bu yöntemler, gerçeklerin olduğundan farklı algılanmasını sağlamakta, kişiyi bir dereceye kadar aldatmakta, avutmaktadır. Tampon işlevi gören, geçici de olsa insanı içine düştüğü zor durumdan kurtaran bu yöntemler, hemen herkes tarafından kullanılır ve normal bir davranış biçimi olarak kabul edilir. Asıl sorun, insanın çevreye uyumu esnasında fazla kullanıldığı zaman ortaya çıkmaktadır.

Parçada sözü edilen stresle başa çıkma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savunma mekanizmaları
B) Problem odaklı başa çıkma
C) Destek gruplarından yararlanma
D) Duygu odaklı davranışsal stratejiler
E) Duygu odaklı bilişsel stratejiler

2. Hazırladıkları ödevde önemli bir bilgiyi atladığını fark eden iki öğrencinin tepkileri şöyledir:

Suna: "Berbat bir şey oldu. Böyle devam edersem asla başaramam."

Emre: "Çok aptalca bir hataydı. Ama yaptığım en kötü hata sayılmaz. Öğretmenle konuşup eksik kalkan kısımları tamamlamayı önerebilirim."

Bu kişilerden hangilerinin söyledikleri, bilimsel yaklaşıma uygundur?

- A) Suna'nın düşüncesi olumsuz fakat gerçekçi bir tutum içindedir.
B) Emre olumlu ve sorunu çözmeye yönelik davranmaktadır.
C) Suna olumlu ve sorunu çözmeye yönelik davranmaktadır.
D) Emre'nin düşüncesi olumsuz ve kendine zarar veren türdendir.
E) Suna ve Emre sorunu çözmeye yönelik bir davranış içinde değildiler.

3. Stresli durumlar karşısında insanlar sorunlarını, dertlerini arkadaşlarıyla, akrabalarıyla, komşularıyla ailesiyle paylaşır ve rahatlar. Bu konuda deneyimli, gün görmüş büyükler, küçüklere konuşup dertleşeceği bir "yaren" edinmelerini önerirler.

Parçada sözü edilen durum, stresle başa çıkma stratejilerinden hangisinin kapsamına girer?

- A) Savunma mekanizmaları
B) Problem odaklı başa çıkma
C) Destek gruplarından yararlanma
D) Duygu odaklı davranışsal stratejiler
E) Duygu odaklı bilişsel stratejiler

4. Seda'nın iki gün sonra önemli bir sınavı vardır. Birkaç gün önceden hazırlanmayı düşünmekte fakat akşam da takip ettiği dizinin yeni bölümünü izlemek istemektedir.

Seda'nın yaşadığı bu durum, aşağıdaki kavramlardan hangisine uygun örnek oluşturmaktadır?

- A) Engellenme
B) Öğrenilmiş çaresizlik
C) Yaklaşma – yaklaşma çatışması
D) Kaçınma – kaçınma çatışması
E) Yaklaşma – kaçınma çatışması

5. Eğer stres yaşıyorsanız rahat bir pozisyonda oturun ya da uzanın. Gözlerinizi kapatın ve vücudunuzdaki çeşitli kas gruplarına odaklanın. Ellerinizdeki kasları gerin ve yumruklarınızı sıkın. Yumruğunuzu sıkı tutmak için ne kadar çaba harcadığınıza dikkat edin. Sonra yumruğunuzu açın ve elinizin bütünüyle gevşemesine izin verin. Bu yöntemi, bedeninizdeki her bir kas grubu için izleyin.

Parçada, stresle başa çıkma stratejilerinin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Savunma mekanizmaları
B) Problem odaklı başa çıkma
C) Destek gruplarından yardım alma
D) Duygu odaklı davranışsal stratejiler
E) Duygu odaklı bilişsel stratejiler

PSİKOLOJİ: RUH SAĞLIĞININ TEMELLERİ – II

6. Arkadaşlarıyla araları bozuk olan Filiz'e, arkadaşları kızgınlıkla saçının kısa ve çirkin olduğu söylenince, onun da kendini "benim ablamın saçı hepinizin saçından uzun ve çok güzel" diyerek kendini savunmuştur..

Filiz'in bu davranışı, aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine bir örnek olabilir?

- A) Ödünleme
B) Özdeşleşme
C) Yansıtma
D) Mantiğa bürüme
E) Yer değiştirme

7. "Zelzeleyi gören yangına razı olur." atasözü hangi savunma mekanizmasına işaret etmektedir?

- A) Yadsıma
B) Polyannacılık
C) Bastırma
D) Yön değiştirme
E) Karşı tepki geliştirme

8. Bireyin bilinç eşiğine ulaşan rahatsız edici uyaran ve düşünceler bilinçsizce ve otomatik olarak bilinç dışına itilir. Özellikle, insan derin kaygı uyandırabilecek düşünceler karşısında bu yola başvurur. Örneğin, arkadaşıyla aynı mesleği yapan bir bayanın, arkadaşının mesleğinde kariyer yapmasını kıskanmaktadır. Fakat toplumsal değer yargıları açısından onaylanmayan ve hoş görülmemeyen bu kıskançlığını belli etmemeye çalışır, öyle ki, bilinç dışına iterek unuttur.

Parçada sözü edilen savunma mekanizması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yadsıma
B) Yansıtma
C) Ödünleme
D) Bastırma
E) Karşı tepki geliştirme

9. Bazı insanlar kendilerinde bulunan güçlü güdülerini özellikle odipal dönemin sonundan gizil dönemin başından itibaren becerilere ve ideallere dönüştürürler. Örneğin, çocukluğunda kesici aletlere meraklı ve hayvanlara eziyet eden biri, ilerde meslek olarak tıbbi ve cerrahiye seçebilir. Böylelikle kişi agresif dürtülerini toplumsal olarak kabul görebileceği bir hâle dönüştürür.

Parçada sözü edilen savunma mekanizması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüceltme
B) Yansıtma
C) Ödünleme
D) Bastırma
E) Entelektüelleştirme

10. Seher, başkalarına yakın olmak, mesleğinde kariyer yapmak istemesine rağmen incineceği, acı çekeceği korkusu yaşamaktadır. Kendini değersiz, hiçbir işe yaramaz, sevilmeyecek biri olarak görmekte; en ufak bir eleştiri karşısında yıkılmaktadır. Yeni bir işe başlar ve başarılı olmazsam benim için korkunç olur diye düşünmekte, bu nedenle insan ilişkilerinden uzak durmakta, başarısız olacağı endişesiyle hiçbir girişimde bulunmamaktadır.

Buna göre Seher'in durumu aşağıdaki ruhsal bozukluklardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Şizofreni
B) Kaygı bozukluğu
C) Kişilik bozukluğu
D) Psikosomatik bozukluk
E) Duygudurum bozukluğu

11. Bir baba, oğlunun yakın tarihteki intihar girişimi hakkında, risk durumundaki ergenlerle ilgili bir bilimsel araştırmaya atıfta bulunarak ukala ve kayıtsız bir tavır içinde açıklamaktadır.

Babanın bu durumu, aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine bir örnektir?

- A) Mantiğa bürüme
B) Yüceltme
C) Yön değiştirme
D) Polyannacılık
E) Entelektüelleştirme

12. Bedensel hastalıkların oluşumunda duygusal belirleyicilerin önemi büyüktür. Bu tür hastalıklarda duyguların boşalmasını sağlayan yollar kapanmış olduğundan, gerilim iç organlar yoluyla olur. Bu süreç bilinç dışında olur. Bu tür kişiler, hiçbir belirti taşımayan bedensel hastalıklardan yakınırırlar. Diğer bir deyişle, onların hiçbir bedensel rahatsızlıkları yoktur. Bu tür rahatsızlıklarda ortaya çıkan belirtiler, duygulara normal olarak eşlik eden bedensel tepkilerin abartılmış biçimleridir. Kaygının neden olduğu bu bedensel bozukluklar herhangi bir neden olmadan kendini gösterir.

Parçada aşağıdaki ruhsal bozuklukların hangisinden söz edilmektedir?

- A) Duygudurum bozukluğu
B) Kaygı (Anksiyete) bozukluğu
C) Bağımlı kişilik bozukluğu
D) Obsesif kompulsif bozukluk
E) Psikosomatik bozukluk

SOSYOLOJİ: SOSYOLOJİYE GİRİŞ

1. Bireylerin öz geçmişleri, toplumların tarihsel bağlamından bağımsız değildir. Bu bakımdan yaşamlarındaki değişimi ve gelişmeyi anlamak isteyen toplumun bütün bireyleri için sosyolojik bakış açısı önem taşımaktadır. Sosyoloji, insanlara bu bakış açısını kazanmalarını sağlayabilirse başarılı olarak görülebilir. Sosyolojik bakış açısı, sadece bireyi ilgilendiren, kişisel olarak görünen birçok olayın aslında daha geniş toplumsal sorunlarla ilişkili olduğunu göstermektedir.

Bu parçaya göre, sosyolojik bakış açısını önemli kılan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyin yaşamındaki toplumsal etkileri göstermesi
- B) Her toplumu kendine özgü niteliği ile ele alması
- C) Toplum bütüncül değerlendirme olanağı vermesi
- D) Toplumsal yaşamla ilgili isabetli öngörüler sunması
- E) Toplumun nesnel olarak araştırılmasını sağlaması

2. Göçle birlikte kent merkezine kırdan gelen aileler gecekondu bölgelerine yerleşirler. Bir taraftan kır ailesinin alışkanlıkları, tutumları, değer yargılarını taşıyan diğer taraftan kent yaşantısının etkisi altında kalan bu aile tipine "Gecekondu ailesi" denir. Sosyolojide kentsel aile çalışmaları ağırlıklı olarak gecekondu ailesi üzerine odaklanır. Ancak bunun için sadece birkaç ailenin yaşamının etkilenmiş olması yeterli değildir. Birçok aile, toplumun önemli bir kesimi bundan etkilenmiş olması gerekir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisine vurgu yapılmaktadır?

- A) Sosyolojinin ilgi alanına giren konular, onu, başka bilimlerle ilişki kurmayı zorunlu kılar.
- B) Sosyoloji, konusu içine giren her şeyi toplumun tümüyle ilişkileri içinde inceler.
- C) Sosyoloji, toplumsal olayları incelerken öteki toplumsal öğeleri de dikkate alır.
- D) Sosyoloji, toplumsal olayların insan ilişkilerini olumsuz etkileyen yönleriyle ilgilenir.
- E) Sosyolojinin bir sorunla ilgilenmesi için, o sorunun toplumun genelini etkilemesi gerekir.

3. Sosyolojik bilgi bize toplumların farklı şekillerde yapılandırılmış olabileceğini, değişim ve dönüşümün insan yaşamının bir parçası olduğunu gösterir. Toplumların nasıl yapılandırılabilirliği, değişim ve dönüşümün nasıl gerçekleştirilebileceği sosyolojinin işi değildir. Bu bağlamda bir sosyolog toplumsal değerlerin doğru ya da yanlış olduğunu söylemez, onları yalnızca açıklar.

Bu parçada sosyolojinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Toplumsal olayları sebep-sonuç ilişkisi içinde incelemesi
- B) Araştıracağı konuların sınırlarını kesin olarak belirlemesi
- C) Bireysel sorunları değil, toplumu ilgilendiren konularla ele alması
- D) Araştırmalarını her türlü kişisel ögelerden arınık olarak tarafsızca gerçekleştirmesi
- E) Sosyal sorunları belirlemekle kalmayıp, sorunlara geçerli çözümler sunması

4. Bazı sosyologlara göre, toplum birçok parçanın karşılıklı etkileşimine dayanan bir sistemdir. Bu nedenle toplumsal olaylar, toplumun bütününden bağımsız ya da yalnızca tek bir etkene bağlı olarak açıklanamaz.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu görüşe "karşıt" bir örnektir?

- A) Siyasette belirleyici olan, üretim ilişkileri ile toplumsal sınıflar arası mücadelelerdir.
- B) İşsizlik artar ve toplumu bir arada tutan değerlere kayıtsızlık olursa, toplumsal çözümler yaşanır.
- C) Suç işlemenin temelinde yatan neden toplumdaki eğitimsizliktir.
- D) Bir yerde intihar olayları artmışsa bu durum sadece ekonomik olgularla açıklanamaz.
- E) Bir ülkenin milli gelir düzeyi ne kadar artsa da eğer adil bir dağılım yoksa toplum gelişmemiştir.

SOSYOLOJİ: SOSYOLOJİYE GİRİŞ

5. Sosyoloji; toplumsal grupları, örgütlenmeleri, kurumları, kurumlar arası ilişkileri, toplumsal yapıda meydana gelen değişim ve gelişim süreçlerini, toplumsal olay ve olguları bilimsel yöntem ve araştırma teknikleri kullanarak inceleyen ve bilimsel sonuçlara ulaşan bir bilimdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyoloji bilimi için söylenemez?

- A) Somut toplumsal sorunlar üzerinde çalışır.
B) Kişiliği etkileyen faktörlerin ne olduğunu araştırır.
C) Sosyal değişimde etkili olan faktörleri inceler.
D) İlgi odağı, toplum ve toplumsal ilişkilerin bütünüdür.
E) Toplumsal yaşantıyı belirleyen öğeleri ele alır.

6. Toplumsal olay, toplumsal yaşamda toplumsal ilişkiler sonucunda ortaya çıkan tek tek değişmelerdir. Her toplumsal olayın belli bir yeri, zamanı ve faili vardır. Toplumsal olgu, aynı türden olayların sürekliliğinden yola çıkarak elde edilen soyut bir kavramdır. Belli bir yeri, zamanı ve yaparı yoktur. Her zaman ve her yerde olabilecek bir durumu ifade eder.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi toplumsal olaya "örnek" oluşturur?

- A) Küreselleşme
B) Kültür devrimi
C) Aile ekonomisi
D) Toplumsal değişme ve gelişme
E) Türkiye'de laikliğin kabul edilmesi

7. Bir iş yeri, 50 kişinin bulunduğu ofis çalışanları arasında iş problemleri olduğunu gözler. Problemin nedenini öğrenmek isteyen iş yeri, bir sosyoloğun durumu araştırmasını ister. Sosyolog problemin kaynağını bulmak için öncelikle ofis çalışanları arasında gruplaşma olup olmadığını, aralarındaki ilişkilerin niteliğini, antipati ve sempatiilerini, lider konumunda olan kişi veya kişileri, dışlanan kişiler olup olmadığını belirlemeyi hedefler.

Sosyoloğun bu araştırması için uygun olan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneysel çalışma
B) Monografi
C) Anket çalışması
D) Sosyometri
E) Örnek olay incelemesi

8. Bir okul müdürü, okul duvarlarının, dersliklerin duvarlarının hangi renk olacağını belirlenmesine yönelik bir araştırma yapacaktır. Bu amaçla öncelikle şu sorulara cevap arayışı içindedir: Araştırma, öğrencilerle mi öğretmenlerle mi sınırlandırılmalıdır? Yoksa iki kesimin de görüşleri alınmalı mıdır? Araştırmaya dahil edilecek en alt sınıf düzeyi ne olmalıdır? Yoksa tüm öğrenciler araştırmaya dahil edilmeli midir? Nakil ile gelen öğrenciler araştırma dışı mı bırakılmalı yoksa dahil mi edilmelidir?

Bu parçada, araştırma ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin gerekliliği üzerinde durulmaktadır?

- A) Evreni belirleme
B) Örneklem alma
C) Problemi tanımlama
D) Verileri analiz etme
E) Genellemelere varma

9. "İstanbul'da üniversite öğrencilerinin üniversiteden beklentileri ve bölüm memnuniyeti" ile ilgili yapılacak bir araştırma için uygun olan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katılımlı gözlem
B) Anket
C) Monografi
D) Sosyometri
E) Olay incelemesi

10. Toplum sosyolojik açıdan sosyal bir gerçekliktir. Ancak bu gerçeklik, fiziksel bir gerçeklik gibi doğrudan algılanan bir gerçeklik değildir. Sosyal gerçeklik insanlar arası ilişki ve etkileşimleri, grup yaşamını, gruplar arası ilişkileri, kültürü, sosyal kurumlar ve tüm bunların insanların sosyal davranışları üzerindeki etkilerini anlatan bir kavramdır. İçinde yaşadığımız toplumun ekonomik yapısı, aile düzeni, kültürü, yönetim biçimi, nüfusu, dini, ahlak anlayışı davranışlarımızı şekillendirir. Örneğin hangi partiye oy verdiğimiz, eş seçmimiz, yaptığımız meslek, boş zamanları değerlendirme biçimimiz toplumsal koşullardan etkilenir.

Bu parçadan hareketle, sosyal gerçeklik hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Toplumsal düzene devamlılık kazandırdığı
B) Toplumsal bilincin oluşmasına katkı sağladığı
C) Davranışlarımızı şekillendiren sosyal bir güç olduğu
D) Toplumun aksayan yönlerini ortaya çıkardığı
E) Toplumsal gelişmenin önünü açtığı

SOSYOLOJİ: BİREY VE TOPLUM

1. İnsanın yaşamını devam ettirebilmek için, içinde doğduğu topluma adapte olması gerekir. Bu noktada insan; toplumun kültürel değerlerini öğrenir, kendine has beceriler edinir, toplumsal çevreye hazırlanır, toplum içindeki farklı kuşakların birbirleriyle olan iletişimi ve etkileşimi sağlar, böylelikle bireyler toplumla bütünleşir. Bu adaptasyon süreci, insanların toplumsal bir canlı olarak gelişmelerini olanaklı kılabilecek şekilde yaşamları boyunca devam eder.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Benzeştirme
B) Toplumsal hareketlilik
C) Sosyalleşme
D) Toplumsal dayanışma
E) Toplumsal değişim

2. Toplum, bireylere hırsızlık yapmanın kötü bir davranış olduğunu öğretmekle yetinmez hırsızlığa karşı somut önleyici mekanizmalar da geliştirir. Yani bireyleri normlara uymaya zorlar. Bu yönde her toplum, üyelerinin değer ve normlara aykırı davranışlar sergilememesi için bazı önlemler alır ve bu yönde birtakım baskı mekanizmaları oluşturur.

Parçada sözü edilen bu mekanizmalara ne denir?

- A) Toplumsal tabaka
B) Toplumsal kontrol
C) Toplumsal statü
D) Toplumsal grup
E) Toplumsal iş bölümü

3. Her birey toplum içinde çocuk, genç, yetişkin, yaşlı, işçi, işveren, memur, kadın, erkek, anne, baba, zengin, yoksul şeklinde kim olduklarını belirten, onlara birtakım haklar sağlayan, sorumluluklar yükleyen yerlerde bulunurlar.

Parçada sözü edilen sosyolojik kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anahtar rol
B) Rol pekişmesi
C) Statü aktarımı
D) Toplumsal statü
E) Toplumsal rol

4. Tarım toplumlarında en etkili kurum aile olduğu için kadının statüsünü yükselten en önemli unsur anneliktir. Kadın ancak anne olduğunda bazı konularda söz sahibi olmaya başlar. Bu nedenle tarım toplumlarında kadının anahtar rolü de anneliktir. Fakat sanayileşmiş bir toplumda anahtar rol de kişinin mesleki konumunun gerektirdiği rol olacaktır.

Bu parçaya göre, anahtar rolün belirleyicisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal değerler
B) Toplumun üretim biçimi
C) Toplumsal etkileşim tipi
D) Toplumsal statülerin değeri
E) Toplumsal iş bölümü

5. Bir insan iş yerinde mühendis, evde baba, sendikada temsilci, dernekte başkan olabilir.

Bireyin sahip olduğu bu özelliği aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Statü dizisi
B) İdeal rol
C) Rol çatışması
D) Rol pekişmesi
E) Anahtar statü

6. Çocuğu hastaneye gitmeyi gerektirecek kadar hasta olan bir öğretmen aynı anda öğrencilerine sınav uygulayacaktır. Burada her iki durum da kişi için aynı değerdede olabilir, aralarında bir üstünlük yoktur; ancak her ikisinin aynı anda yerine getirilmesi de mümkün değildir.

Parçada sözü edilen kişinin içinde bulunduğu durum aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

- A) Toplumsal rollerin yaptırım gücünün kişiden kişiye değişmesine
B) Bireyin anahtar statüsünün gerektirdiği rolleri aksatmasına
C) Bireyin gerçek rolünün ideal rolden farkına
D) Açık rol ile açık olmayan rollerin toplumdaki işlevselliğine
E) Birden fazla rolün aktif duruma geçmesiyle ortaya çıkan rol çatışmasına

SOSYOLOJİ: BİREY VE TOPLUM

7. Her toplumda ortaklaşa kabul gören düşünce ve kuralları uygulama biçimlerini yansıtan ölçütler vardır. Bunlar insan davranışlarının hangilerinin iyi, hangilerinin doğru ve yararlı olduğunu gösterirler. Toplum tarafından ortaklaşa kabul gördüğünden toplumun üyelerini birbirine yaklaştırır, bir arada tutar, toplumun sürekliliğini sağlar. Örneğin, bir genç bir yaşlıya yardım ettiğinde takdir görür, saygısızca davrandığında hoş karşılanmaz; bir öğrenci arkadaşlarına karşı dürüst olduğunda sevilir, takdir görür, yalan konuştuğunda ondan uzaklaşılır.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Toplumsal gelişme B) Toplumsal değer
C) Toplumsal etkileşim D) Toplumsal statü
E) Toplumsal farklılaşma

8. Dünyadaki çölleşmenin azaltılması, çevrenin kirlenmesinin önlenmesi amacıyla bazı kişiler inisiyatif olarak kendi iradeleriyle mevcut düzene karşı izinsiz gösteriler yaparak, çeşitli projeler geliştirerek toplumların duyarlılığını artırmaya yönelik aktif bir eylem içine girmektedirler.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Toplumsal kontrol
B) Toplumsal iş birliği
C) Çatışma tipi toplumsal etkileşim
D) Olumlu toplumsal sapma
E) Yatay toplumsal hareketlilik

9. Bulunduğu bölgede halka çok yararlı olmuş bir doktor emekli olur, mesleğinden ayrılır. Bu durumda mesleğinin ona kazandırdığı saygınlığa da sona erer. Ancak iyi bir doktor olması, sevilmesi veya mesleğindeki başarıları nedeniyle saygı görmeye devam edebilir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Toplumsal yapı, bireyin statü ve rollerini önemli ölçüde belirler.
B) Bireyin statüsel saygınlığı kişisel saygınlığını da etkiler.
C) Statüsel saygınlık geçici iken kişisel saygınlık sürekliktir.
D) Toplumsal sistem boşluk kabul etmez, boşalan bir statü hemen dolar.
E) Toplumsal statülerin değeri bireyden bireye değişim gösterir.

10. Hindistan'da inekler kutsal olduğu için kesilmesi yasaktır. Müslüman ülkelerde domuz eti haram olduğu için tüketimi sınırlıdır. İsrail'de ise cumartesi günü kutsal olduğu için çalışılması yasaktır.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Normlar bireyin doğumundan itibaren yaşamını şekillendirir.
B) Normlar, toplumdaki uyumsuzlukların giderilmesi yönünde bir işlev görür.
C) Yaşam koşullarının değişmesi normların da değişmesine neden olabilir.
D) Normların şekillenmesinde toplumun yaşadığı coğrafya rol oynar.
E) Bazı normlar toplumun inançlarıyla şekillenmiştir.

11. Türkiye'nin birçok yöresinde özellikle kız çocukları okula gönderilmemektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, gerek kamusal yaşamda gerekse aile içinde hâlâ görülmektedir. İşte bu noktada kız çocuklarını okula gönderen ailelere maddi destek sağlanmaktadır.

Parçada sözü edilen bu uygulama aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Toplumsal kontrol B) Hak
C) Rol pekişmesi D) İmtiyaz
E) Kişisel prestij

12. Toplumun ve toplumsal yaşamın varlığını sürdürebilmesi ancak yaptırım güçleriyle kişiler veya gruplar arasındaki ilişkileri, etkileşimleri düzenleyebilecek, koruyabilecek somut kurallarla olanaklıdır. Bu kurallar sayesinde bireyler bilinçli veya bilinçsiz şekilde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenirler ve diğer kimselerin de belirli bir durumda nasıl bir tutum ve davranış göstereceklerini tahmin ederler. Böylelikle toplumda herkes nasıl davranacağını bilir ve ona göre hareket eder. Birey ne yaptığında ayıplanacağını, kınanacağını, cezalandırılacağını bilir ve ona göre davranır. Örneğin, hayvanlara eziyet edince hapis cezası alacağını bilen kişi ona böyle bir eylemde bulunmaz.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Toplumsal norm B) Toplumsal değer
C) Toplumsal tabaka D) Toplumsal rol
E) Toplumsal prestij

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL YAPI

1. Toplumsal yapı hakkında önemli bilgiler veren bir unsur da toplumların yerleşme düzenleridir. Toplumların sosyoekonomik ve teknik değişimleriyle ilişkili bir biçimde temel üç yerleşim biçiminin varlığından söz edilebilir. Bu yerleşim birimlerinden biri köylerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi köylerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Homojen bir kültüre sahip olması
B) Doğal çevreden bağımsız olması
C) Mekanik bir iş bölümünün olması
D) Statü ve rol çeşitliliğinin az olması
E) Yazılı olmayan normların etkin olması

2. "Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trakyalı her bir soyun evlatları ve aynı cevherin damarlarıdır."

Atatürk'ün bu sözü aşağıdaki kavramlardan hangisine işaret etmektedir?

- A) Kent toplumu
B) Millet
C) Köy toplumu
D) Cemiyet
E) İmparatorluk

3. İnsanlar siyasal, ekonomik, dinsel veya başka nitelikteki değişmelerle veya sanayileşme, eğitim olanaklarının artması, gelenek ve göreneklere bağlılığın azalması gibi nedenlerin etkisiyle fiziksel mekanda ya da farklı toplumsal statüler arasında yer değiştirirler. Örneğin, bir memur dairede şef olur veya istifa edip özel sektörde eş değer bir görevde çalışır. Ya da göç ederek ikamet yerini değiştirebilir. Elbette bu yer değiştirmelerin hepsi olumlu sonuçlar doğurmayabilir.

Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal çözülme
B) Toplumsal değişme
C) Toplumsal kontrol
D) Toplumsal hareketlilik
E) Toplumsal tabakalaşma

4. Siyasi seçimlere giren partiler, çeşitli politikalar geliştirerek, projeler üreterek, seçmenlere çeşitli vaatlerde bulunup en fazla oyu alarak iktidar olmak adına yarışırlar.

Buna göre, siyasi partiler arasındaki bu etkileşim tipi aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Bireyle grup arasında gerçekleşen rekabete
B) Bireyle grup arasında gerçekleşen iş birliğine
C) Grupla grup arasında gerçekleşen rekabete
D) Grupla grup arasında gerçekleşen çatışmaya
E) Grupla grup arasında gerçekleşen mübadeleye

5. Geçen gün komşumun tansiyonu yükseldi. Ne kadar ilaç almışsa yine de tansiyonunu düşüremediler, Bunun üzerine hemen arabası olan bir komşuya haber verdiler ve apar topar hastahaneye yetiştirdiler. İşte "komşu komşunun külüne muhtaçtır" dedikleri bu olsa gerek. Bugün onların bize işi düşer, yarın bizim onlara işimiz düşer.

Bu parça aşağıdaki toplumsal etkileşim biçimlerinden hangisine örnek oluşturur?

- A) Mübadele
B) İş birliği
C) Baskı
D) Benzeştirme
E) Uyarılama

6. Toplumsal yaşam içinde insanlar çeşitli biçimlerde etkileşim içinde bulunurlar. Bunlardan birinde iki veya daha fazla insan ortak hedefe ulaşma adına birlikte çalışırlar. Örneğin, 1999 depreminde birbirlerini hiç tanımayan insanlar arasında hiçbir beklenti içinde olmadan böyle bir etkileşim içine girmişlerdir. Böylelikle depremin verdiği acıların etkisini azaltmışlar, zararlarını ortadan kaldırmışlardır.

Bu parçada sözü edilen etkileşim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benzeştirme
B) Uyarılama
C) Rekabet
D) Mübadele
E) İş birliği

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL YAPI

7. Bütün toplumlarda, maddi varlık ya da servet birikimi, siyasi güç ve toplumsal saygınlık, eğitim düzeyi, mesleki statü gibi çeşitli ölçütlere göre farklılık gösteren ve bu ölçütler çerçevesinde bir arada düşünülen insanların oluşturduğu sınıflar bulunur. Söz gelimi, 2011 yılı itibarıyla ABD nüfusundaki servet dağılımına göre, toplumun en zengin %1'lik dilimi toplam servetin de %40'ına sahiptir. Bu gelir eşitsizliğinin sadece ABD ile sınırlı olmayıp, dünya çapında büyük bir sorun olarak gözler önüne serilmektedir.

Bu parçada sözü edilen toplumsal eşitsizlik, sosyolojide aşağıdaki kavramlardan hangisine karşılık gelmektedir?

- A) Toplumsal çözülme
- B) Toplumsal değişme
- C) Toplumsal kontrol
- D) Toplumsal hareketlilik
- E) Toplumsal tabakalaşma

8. Sanayi toplumunda ortaya çıkan açık sınıf tabakalaşmasıyla birlikte toplumsal hareketlilik de hızlanmıştır. Demokrasinin gelişmesiyle de bu sistem, bireye çok sayıda hak ve özgürlükler, yasalar önünde eşitlik tanımakta ve herkes istek, çaba ve yetenekleri oranında buldukları tabakalarını değiştirebilmektedir. Ancak bunların pratik yaşama yansımaları sınırlı kalmıştır. Şöyle ki, dünya nüfusunun %80'i dünya zenginliğinin sadece %30'unu paylaşıyor. 2007 verilerine göre, dünyadaki 61 milyon kişinin toplam geliri, dünya nüfusunun yarısının toplam gelirine eşit durumdadır. Dünya çapındaki bu sorun, tek tek ülkeler için de geçerli olup, insanların konum ve yaşamlarında önemli farklılıklar oluşturmaktadır.

Buna göre, günümüz bireylerinin konum ve yaşam düzeyi farklılıklarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açık sınıf tabakalaşma sisteminin varlığı
- B) Demokratik sistemin dezavantajları
- C) Hızlı ve plansız toplumsal değişimin olması
- D) Bazı mesleklerin geçerliliğini yitirmesi
- E) Toplumsal gelirden eşit pay alınmaması

9. I. İş bölümü ve örgütlenmeye dayalı yerleşim yeridir.
II. Yaşam fiziksel çevrenin etkisi altındadır.
III. Heterojen bir kültür yapısı vardır.
IV. İnsanlar arası ilişkiler sıcak ve samimidir.

Yukarıdakilerden hangileri kent toplumları için söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

10. Bir otobüs durağında yaklaşık 10 kişi vardır. Hiçbiri birbirini tanımamaktadır. Bekledikleri toplu taşıma aracı gecikir. Bunun üzerine içlerinden biri, bir cesaretle çıkar ve nereye gideceğini söyleyerek bir taksi tutup ücretini paylaşarak gitmeyi önerir. Durakta bekleyen üç kişi kendilerinin de aynı yöne gideceğini söyleyerek öneriyi kabul ederler ve bir taksi çevirip binerler.

Bu parça sosyolojik açıdan değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aynı durakta bekleyenler bir sosyal grup değildir.
- B) Taksi tutanlar bir sosyal grup oluşturmuştur.
- C) Taksi tutanlar arasında mübadele tipi toplumsal etkileşim vardır.
- D) Taksi tutanlar başlangıçta bir yığın oluşturur.
- E) Durakta bekleyenler arasında ortak bir amaç yoktur.

11. Toplumsal hareketlilik, yatay ve dikey hareketlilik olmak üzere iki türüdür.

Buna göre, dikey hareketliliği yatay hareketlilikten ayıran özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyin yaşam standardında önemli fark oluşturması
- B) Bireyin bulunduğu tabaka içinde gerçekleşmesi
- C) Az gelişmiş toplumlarda daha sık görülmesi
- D) Coğrafi alanda yer değiştirmelerle sınırlı olması
- E) Bireyin temel hak ve özgürlüklerini artırması

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL DEĞİŞME VE GELİŞME

1. İklim, tarım ya da hayvancılık yapmaya elverişli toprak, diğer toplumlara olan coğrafi uzaklık gibi faktörler doğrudan olmasa da dolaylı olarak toplumların yaşam biçimleri ve pratikleri, örgütlenmeleri, alışkanlıkları üzerinde etkili olmaktadır. Bununla birlikte depremler, sel baskınları, kuraklık gibi doğal felaketler sonucunda nüfus yapısında değişimler, kitlesel göçler yaşanmakta, bu da toplumun yapısında, kültüründe, ilişki biçimlerinde, değerlerinde farklılaşmalara yol açmaktadır.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Toplumun maddi ve manevi öğelerinin çözülmesine
B) Ekonomik büyümenin toplumsal gelişmedeki yerine
C) Teknolojik gelişmelerin toplumsal yaşamdaki rolüne
D) Toplumda kendiliğinden meydana gelen değişmeye
E) Fiziksel çevrenin toplumsal değişmeye etkisine

2. Evlerde bulunan tüplü televizyonların yerini daha üstün teknoloji ürünü olan 4K'ya uyumlu olan plazma ve LCD akıllı televizyonlar aldı. Önceden her evde özel bir yerde bulunan sabit kablolu telefonlar kalmadığı gibi artık herkesin elinde akıllı cep telefonları var. Fatura ödemek için bankalara, ödeme noktalarına gidip kuyruklara girmeye gerek kalmadı, birkaç tuşa dokunmakla çözülebiliyor. İnsanların artık daha çok boş zamanları var. Kimileri kendini geliştirerek, kimileri eğlenerek dolduruyor o boş zamanları... Kimilerinin de işverenleri tarafından dolduruluyor ya da kendileri daha çok çalışıyor.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Toplumsal çözülme
B) Toplumsal değişme
C) Toplumsallaşma
D) Toplumsal sapma
E) Toplumsal hareketlilik

3. Toplumda standartların ve değerlerin kaybolması sonucu toplumsal düzen bozulur. Bunun sonucunda sosyal kontrol mekanizması zayıflar, toplumda kolektif bilinç, ortak değer ve inançların etkisi azalır, bireyler genel olarak kabul edilen davranış normlarından bağımsız biçimde davranırlar; dolayısıyla sosyal çözülme, sapma ve suçluluk oranları artma eğilimi gösterir. Böyle bir toplumda insanlar isteklerini kontrol altına alamaz ve herkes hedefine suç işleme yoluyla ulaşmaya çalışır. Durkheim bu durumu, toplumun "sancılı bir krizle ya da ani geçişlerle sarsıldığı zaman" olarak açıklar.

Bu parçada sözü edilen durum, sosyolojide aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Yabancılaşma
B) Sapkınlık
C) Anomi
D) Çatışma
E) Toplumsal sapma

4. Birçok Batılı için sabah kahve içmek güne başlamanın ilk adımıdır. Ancak "kahve içme eylemi" sadece bir dür-tünün tatmin edilmesi veya fizyolojik bir ihtiyacın giderilmesinden ibaret değildir. Öyle ki, kahvenin törensel yönü, onu tüketmekten daha önemlidir. Özel mekanlarda veya iş yerlerinde ayak üstü gün boyu içilen kahvelerden amaç insanların bir araya gelmesi, sohbet etmesi, sosyalleşmesi, etkileşimde bulunmasıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Kahve içen kişi, küresel ekonomik ilişkiler kümesi içinde yer alır.
B) Kahve içmek sosyolojik anlamda simgesel bir değer taşır.
C) Kahve içme eylemi, toplumsal değişimin önemli göstergelerinden biridir.
D) Kahve içme evrensel bir kültür nesnesi haline gelmiştir.
E) Kahve sosyolojik bağlamından çok, küresel ekonominin bir nesnesi olması bakımından değerlidir.

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL DEĞİŞME VE GELİŞME

5. Batılı sosyal bilimciler, gelişmekte olan bütün toplumların batı toplumlarına benzer aşamalardan geçeceklerini öne sürmüşlerdir. II. Dünya Savaşı sonrasındaki başlıca tartışma alanlarından biri, Batılı olmayan toplumların değişim süreçleridir. Batı dışında kalan toplumların artan bir ekonomik dönüşümle özdeşleşen ve giderek büyüyen iş bölümü, yönetim tekniklerinin kullanımı, teknolojinin ilerlemesi ve ticari yeteneklerin artması, bilimsel alanda ilerleme, sanayi üretiminin gelişmesi ve verimlilik artışı, katılımcı ve demokratik bir siyasal sistem gibi unsurları kapsayan bir gelişme sorunu tartışılmıştır.

Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demokratikleşme B) Küreselleşme
C) Toplumsal çözülme D) Modernleşme
E) Toplumsal sapma

6. Bilginin, teknolojileşmenin ve ekonomik üretkenliğin artması ile insanlığın doğa üzerindeki kontrolü artmıştır. Bu durum zengin sanayi toplumları ile geleneksel, yoksul, kırsal toplumlar arasındaki farklılığı da ortaya koymaktadır. Bu bağlamda zengin sanayi toplumları en ileri noktada olduğu varsayılmış, buradan hareketle geleneksel tarım toplumlarının da bu toplumlara ekonomik, sosyal, kültürel birçok alanda ilerleyerek ulaşacaklarına dair perspektifler ortaya konmuştur.

Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal gelişme B) Toplumsal değişme
C) Toplumsal hareketlilik D) Toplumsal etkileşim
E) Toplumsal bütünleşme

7. **Bir toplumda,**

- maddi ve manevi kültür öğelerinin bir anlam ifade edecek ve işleyen bir bütün oluşturacak biçimde birbirlerini tamamlamaması,
- düzeni sağlayacak bir kurum ve otorite olmaması ya da olmasına rağmen işlerini iyi yapamaması,
- bireylerin toplumsal davranış alışkanlıklarına, kurumlara, denetim biçimlerine uyumlarını yitirmeleri

sonucunda yaşanan durum aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Kültürel yozlaşma B) Ekonomik kriz
C) Toplumsal çözülme D) Toplumsal sapma
E) Siyasal istikrarsızlık

8. McLuhan, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile insanlar arasındaki etkileşimin artacağını; dünyanın tıpkı bir köy gibi küçük bir topluluk olacağını iddia etmiştir. Günümüzde özellikle elektronik iletişimin gelişmesi ve yaygınlaşması McLuhan'ın iddialarını doğrular niteliktedir. Elektronik teknolojisindeki ilerlemelerin iletişim alanına yansması dünya çapında insanlar arası ilişkileri de etkilemiştir. Bu noktada artık yeme-içme alışkanlıklarından giyim-kuşama kadar insanların yaşam tarzları benzeşmiştir. Bunun sonucunda yerel kültürel öğeler dönüştüğü gibi, dünyanın bir ucunda yaşanan ekonomik krizin etkileri dünyanın öteki ucunda kendini göstermektedir.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Demokratikleşme B) Modernleşme
C) Toplumsal çözülme D) Küreselleşme
E) Toplumsal bütünleşme

9. 19. yüzyıl Avrupasının bilimde, teknikte, edebiyatta, sanatta, siyasette bir değişimin olduğu konusunda herkes hemfikir. Ancak bu değişimler birçok kişiye göre ilerleme şeklinde olup, sürekli daha iyiye doğru gitmektedir. Buna karşın bazı düşünürler de, bu değişimlere bağlı olarak refahın ve lüksün arttığını fakat insan ilişkilerinin, toplumsal değerlerin bozulduğunu, dünyanın sürekli kötülük üretmek üzere doğru yaklaştığını öngörmüşlerdir. Dolayısıyla toplumsal değişme konusunda herkes uzlaşa içindedir fakat bunun bir gelişme ve ilerleme şeklinde mi yoksa gerileme ve kötüye doğru bir gidış şeklinde mi olduğu konusunda bir ayrışma vardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumda gerçekleşen her türlü farklılaşma bir toplumsal değişme değildir.
B) İlerleme ve gelişme kavramları olumlu, değişme kavramı olumsuz bir değer bildirir.
C) Toplumsal değişimin olduğu bir yerde aynı zamanda toplumsal gelişme vardır.
D) İlerleme ve gelişme bilinçli bir eylem iken, değişme kendiliğinden gerçekleşir.
E) Toplumsal değişme değer yargısı içermeyen bir kavramdır.

SOSYOLOJİ: TOPLUM VE KÜLTÜR

1. Bizim kültürümüzün çok uzak, soğuk, resmi bulunduğu bazı mesafeleri başkaları çok yakın, çok samimi ya da itici sayabilir. Yüz yüze konuşmada göz teması, soluk alıp verme bile her kültürde değişebilmektedir. Amerikalılar hiç tanımadığı bir yabancıya son derece kişisel olan sorunlarını içtenlikle açıklayabilir; fakat ne kadar kazandığını sorduğunuzda çok bozulmaktadırlar.

Bu parçada, kültürün hangi özelliği üzerinde durulmaktadır?

- A) İnsan ilişkilerinin sonucunda oluşması
- B) Toplumsal birliği güçlendirmesi
- C) Zaman içinde değişmesi
- D) Toplumdan topluma farklılık göstermesi
- E) Bireylerin yaşam tarzını etkilemesi

2. Diyarbakır'da bir kişi öldüğünde üç gün süre ile yas tutulur. Herkes başsağlığına gider ve dua okur. Yedinci gün ise yalnız kadınlar cenaze evine giderler. Ağlanı ve ağlılar söylenir. İlk günün sabahı kadınlar ve yakınları erkenden mezar yerine giderler. Cenaze evinde yedi gün süre ile yemek pişmez. Komşu, akraba ve sevenler yemek pişirerek yas evine gönderirler. Fazla yemekler fakirlere dağıtılır. Kırkıncı günü mevlit okutulur, helva yapılır ve ekmekle birlikte dağıtılır.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Manevi değerlerin toplumsal etkileşimin ürünü olmasına
- B) Toplumsal değişimin manevi kültür üzerindeki etkisine
- C) Manevi kültürel birikimlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına
- D) Manevi kültür öğelerinin maddi kültürü biçimlendirmesine
- E) Manevi değerlerin toplumsal dayanışmayı güçlendirmesine

3. Nasıl yemek yiyeceğimizi, nasıl giyineceğimizi, otobüse bindiğimizde ne yapacağımızı, nasıl davranacağımızı, nerede konuşup nerede sessiz bekleyeceğimizi, nasıl görüneceğimizi, çevremizdekilere ne kadar yakın veya uzak duracağımızı, onlara dokunup dokunamayacağımızı içinde bulunduğumuz kültür belirler. Hangi eylemimiz için af dileyeceğimiz veya yaptığımız bir hata için nasıl af dileyeceğimizi kültürden öğreniriz.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Kültür, toplumsal etkileşimin ürünüdür.
- B) Kültür bireylerin yaşamlarını şekillendirir.
- C) Bir kültür unsuru insanın birçok ihtiyacını giderir.
- D) İnsan hem kültürden etkilenir hem kültürü etkiler.
- E) Kültür, bireylerin kişisel ihtiyaçlarını karşılar.

4. Toplumlar arasındaki en önemli farklılıklardan birini kültür oluşturur. Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişen kültürün maddi ve manevi olmak üzere iki ögesi vardır. Manevi kültür, insanların ilişkileri sonucu doğan, toplumsal hayatı düzenleyen her türlü inanç, değer, ahlak, yasa, gelenek ve görenekler gibi yazılı ve yazılı olmayan kurallardan oluşur. Maddi kültür ise, insan elinden çıkmış olan, toplumun yaşamak ve çevresini değiştirmek için kullandığı araç ve gereçleri, insanın hüner ve becerilerini ifade eder. Günümüzde küreselleşmenin sonuçları itibarıyla toplumlar bazı kültürel öğeleri bakımından benzerlik göstermektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde toplumların birbirlerine benzer olma olasılığı en yüksektir?

- A) Komşuluk ilişkileri
- B) Görgü kuralları
- C) Giyim kuşam türleri
- D) Yeme içme alışkanlıkları
- E) Teknolojik araç gereçleri

SOSYOLOJİ: TOPLUM VE KÜLTÜR

5. Amerika'ya öğrenci olarak giden bir öğrenci iyi bir İngilizcesi olduğu için iletişim kurmakta pek zorlanmadığını belirtir. Ancak yemeklerine, ilişki biçimlerine, değerlerine, gelenek ve göreneklerine hatta çamaşır makinesinde program ayarlamaya, banka sistemine, makinelerini kullanmaya, sıcaklık derecelerine, ölçü birimlerine bir türlü alışamadığını söyler.

Öğrencinin bu durumu aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Kültür şoku
B) Kültürel çeşitlilik
C) Kültürel çatışma
D) Kültürel görelilik
E) Kültürel yozlaşma

6. Belirli bir toplumda ya da toplulukta yetişen insanların öğrendikleri beceri, dil, inanç, davranış ve alışkanlıkların tümü aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Toplumsal kimlik
B) Kültür
C) Toplumsal norm
D) Uygarlık
E) Toplumsal konum

7. Yabancı kültürlerle karşılaşan kişiler farklara uyum sağlamak, aykırılıkları görmezden gelmek zorundadır. Kültürlerin ahlaki değerlere bakışları birbirinden çok farklı olabilir. Bize aykırı gelen bir kültürle karşılaştığımızda değer yargılarımızı geçici de olsa askıya almamız gerekir. Benmerkezcilikten uzak kalmalı ve dünyayı kendi kültürel standartlarımızla yargılamaktan sakınmalı, kişi kendi kültürünü temel alarak diğer kültürleri küçük görmemelidir.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kültürel gecikme
B) Kültürel değişme
C) Kültürel şoku
D) Kültürel görelilik
E) Kültürel çatışma

8. "Milli kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkaracağız. Bunun için bizce zaman ölçüsü, geçmiş yüzyılların gevşetici düşünüş biçimine göre değil, yüzyılımızın hız ve hareket kavramına göre düşünülmelidir. Geçen zamana oranla daha çok çalışacağız."

Atatürk bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Kültürümüzün içindeki yabancı unsurlardan arındırılmasını
B) Maddi ve manevi kültür öğelerinin birbirleriyle ilişkisini
C) Kültürümüzün gelişmesini ve yeniliklere açık olmasını
D) Yabancı hayranlığı karşısında kültürümüzün yozlaştığını
E) Kültürümüzün kuşaktan kuşağa aktarılmasının önemini

9. Elbette günümüzde birçok yabancı dilden Türkçe'ye, Türkçe'den de başka dillere çeviriler yapılmaktadır. Ancak belirli bir dilde ifade edilen atasözlerini, deyimlerini, vecizelerini, nüktelerini, şiirlerini anlam kaybı olmadan olduğu gibi başka dillere aktarmak güçtür. Çünkü her dil belirli bir sosyokültürel yapının, inancın, bakış açısının, ayrı imkanlar ve yönelişler dünyasının ürünüdür. Dolayısıyla bir toplumun sevincini, korkusunu, acısını, sevgisini, kederini en iyi kendi dili ifade eder. Kısacası toplumun kültürü ne ise dili de odur. Kültür hangi alanlara yönelmiş ise dil de o alanda zenginleşmiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Çeviri faaliyetleri, farklı kültürleri zamanla birbirine benzetir.
B) Diller arası alışveriş beraberinde toplumsal değişmeyi de getirir.
C) Dil, toplumun düşünme ve yaşam biçiminin aynasıdır.
D) Dilden dile yapılan çeviriler bütün kültürlere kendini tanıtmaya imkanı verir.
E) Farklı diller arasındaki ilişki küreselleşmeyi hızlandırır.

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL KURUMLAR – I

1. Cep telefonlarının yaygın olarak kullanılmaya başlanmasıyla birlikte cep telefonlarıyla ilgili yüzlerce kişinin çalıştığı, müşterilerin şikayet ve taleplerini dinleyip karşılayan çağrı merkezleri, cep telefonu ve aksesuarlarını satan dükkanlar, tamir atölyeleri de ortaya çıkmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir çıkar birliği meydana getiren bireyler, bu birliği yürütebilmek için yeni yöntemler geliştirirler.
B) İnsan ihtiyaçlarını gidermek için gerekli kurumların oluşturulması zaman alır.
C) Bir toplumsal kurumun görevlerini zamanla başka kurumlar üstlenebilir.
D) Yeni ihtiyaçlar yeni kurumların ortaya çıkmasına yol açar.
E) Toplumsal kurumlardaki değişimler diğer kurumları da değiştirmeye zorlar.

2. Bugün birçok ülkede evlilikler tek eşlidir. Bu evlilik, yalnızca bir erkek ile bir kadın arasında kurulur. Bununla birlikte;

- I. Bazı Asya ve Afrika ülkelerinde, özellikle zenginler arasında yaygın olarak rastlanan şekliyle, bir erkek birden çok kadınla evlenebilir.
II. Hindistan'daki Todalar ve Nayarlar arasında olduğu gibi bazı toplumlarda ise, bir kadın birden çok erkekle evlenebilir.

Parçada I ve II rakamlarıyla ifade edilen evlilik türleri, sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Endogami - Egzogami
B) Patrilokal - Matrilokal
C) Poligami - Monogami
D) Polijini - Poliandri
E) Levirat - Sororat

3. Aile içinde değerleri, görgü kurallarını öğrenen toplumsal bir varlık olmanın ilk adımını atarız. Bu öğrenme süreci okulda devam eder, pekişir, öğrendiklerimizi test ederiz; ve bunlarla birlikte okul bizi çağımızın bilgisiyile donatır, yeteneklerimizi ortaya çıkarır, geliştirir ve meslekler öğreniriz. Bunun gibi her birey içinde bulunduğu veya girdiği her toplumsal kurumda yeni şeyler öğrenerek toplumun bir üyesi olur.

Bu parçada toplumsal kurumların hangi işlevi vurgulanmaktadır?

- A) Bireyleri sosyalleştirmesi
B) Toplumun sürekliliğini sağlaması
C) Bireylere kimlik ve kişilik kazandırması
D) Bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılaması
E) Toplumdaki birlik ve dayanışmayı güçlendirmesi

4. Trafikte ilerlerken istediğimiz hızda hareket edemeyiz, kendi isteğimize göre bazen kırmızı ışıkta durup bazen geçemeyiz, her zaman yeşil ışıkta geçer, kırmızı ışıkta bekleriz; aksi durumda yaptırımla karşılaşırız. Yaşamak için istediğimiz her şeyi yapamayız. Örneğin, hırsızlık yapamaz, başkasının malını gasp edemeyiz; aksi durumda yaptırımla karşılaşırız. İnsanların nasıl mal mülk edineceği, yaşamı için gerekli olan nesnelere nasıl temin edeceğini toplumsal kurumlar gösterir. Ancak bu şekilde toplumsal yaşam olanaklı olur.

Bu parçadan toplumsal kurumlarla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bireyler arasında ve gruplarda yüksek düzeyde bir bütünleşme, iş birliği ve dayanışma sağlar.
B) Kişilerin toplumsal davranışlarını kolaylaştırır ve basitleştirir.
C) Bireylere hazır toplumsal rol ve toplumsal ilişki formları temin ederler.
D) Bireyin ihtiyaçlarını karşılar, ona, özel yetenek ve isteklerini geliştirebilme imkanı sunar.
E) Bireyin gelişigüzel, keyfi, tehlikeli olabilecek davranışlarını frenleyerek toplumsal kontrolü sağlar.

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL KURUMLAR – I

5. Sanayileşmiş çağdaş toplumlarda, özellikle kentlerde geniş aileler yerini giderek çekirdek ailelere bırakmıştır. Çekirdek aile yalnız birey sayısı ile değil, yapısıyla da geniş aileden farklıdır. Kırsal kesimde aile, bütün bireylerin birlikte çalışıp birlikte ürettikleri ekonomik bir birimdir. Ama kentlerde aile bu özelliğini yitirir. Aile bireyleri, üretimin aile dışında yapılmasından dolayı, ev dışında çalışarak bağımsız hâle gelirler. Bu durum, geniş ailede katı biçimde görülen alt-üst ilişkilerini ortadan kaldırır ve ailede daha eşitlikçi ilişkilerin oluşmasını sağlar.

Bu parçaya göre, ailelerin yapısını belirleyen faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aile içi otoritenin dağılışı
- B) Ailenin yerleşme yeri
- C) Ailedeki çocuk sayısı
- D) Toplumdaki örf ve adetler
- E) Yaşam ve üretim koşulları

6. Toplumsal kurumların evrimi kendiliğinden ortaya çıkmamaktadır. Bunun için bireylerin, grupların aktif ve yoğun çabaları gerekir. Özellikle yapısal olarak iyi oluşturulmuş ve kurulmuş bazı kurumlar birbirine güçlü olarak bağlandığı için değişmemektedir. Bireyler veya grupların da, yeni biçimlenmemiş örüntülere, yeni düzenlemelere karşı isteksiz olmaları değişimi güçleştirmektedir. Örneğin, dinsel kurumlardaki bir değişme din adamlarının, eğitim pratiklerinde bir değişme ise öğrenci ve öğretmenlerin tepkisine yol açabilmektedir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bireylerin amaçlarıyla uyum içinde olan kurumlarda değişme eğilimi azdır.
- B) Bazı toplumsal kurumlar değişme dinamiklerini kendi içinde taşır.
- C) Kurumlarda değişmeye yol açan eylemler dirençle karşılaşır.
- D) Kurumların birindeki değişme diğer toplumsal kurumları da etkiler.
- E) Toplamların evriminde bazı toplumsal kurumlar başat rol oynar.

7. Toplumun en temel kurumu olan ailenin birey açısından psikolojik, sosyolojik, ekonomik, biyolojik, güvenlik, eğitim gibi birçok işlevi vardır. Toplamların evrimine, toplumsal gelişme ve ilerlemelere bağlı olarak ailenin bu işlevlerinin bazılarını başka kurumlar üstlenmiştir. Ancak ailenin, nüfusun sürekliliğini, neslin devamını sağlama-sı bakımından bir alternatifi yoktur.

Buna göre, ailenin aşağıdaki işlevlerinden hangisini başka kurumların üstlenmesi söz konusu değildir?

- A) Sosyolojik
- B) Psikolojik
- C) Biyolojik
- D) Ekonomik
- E) Eğitim

8. Ülkemizin bazı yörelerinde evlilikte öncelikle akrabalar tercih edilir. Örneğin, kızlarına dışarıdan evlenmek için talip olan kız ailesi, oğlu evlilik çağında olan amcaya gider, durum izah edilir. Eğer amca ailesi, amca kızını isterse evlilikte öncelik onlara verilir, eğer istemiyorsa dışarıdan gelen kişiye verilir.

Parçada sözü edilen evlilik türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Endogami
- B) Egzogami
- C) Poligami
- D) Matrilokal
- E) Levirat

9. Aile, topluma hazırlanma sürecinin ilk ve etkili olarak yaşandığı, ekonomik etkinliklerin az ya da çok yer aldığı, evlilik ve kan bağına dayanan, anne baba ve çocuklar arasındaki ilişkilerden oluşan, toplum içindeki en küçük birimdir. Toplumun huzurlu olması, ailedeki huzur, sevgi, saygı ve düzenden başlar. Ailedeki huzur ve düzenin olması diğer tüm toplumsal kurumlara da yayılır. Dolayısıyla ailenin huzur içinde olması, devletin, ulusun ve tüm insanlığın huzur içinde yaşaması demektir. Bu yönüyle aile diğer sosyal örgütlenmelerin çekirdeğidir.

Bu parçada ailenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Evrensel bir kurum olması
- B) Toplumun en temel kurumu olması
- C) Toplumun sürekliliğini sağlama-sı
- D) Bireylere görgü kurallarını öğretmesi
- E) Üretim ve tüketim birimi olması

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL KURUMLAR – II

1. İnsan ailede sosyalleşmeye başlar ancak belirli sorumluluklar ve roller okulda içselleştirilir, bazıları da ancak okulda öğrenilebilir. Öğrenciler formel kurumlar içinde nasıl davranacaklarını ve aileleri dışındaki kişilerle nasıl ilişki kuracaklarını, mevcut değerleri, inançları ve normları okulda öğrenirler.

Parçada eğitim kurumunun hangi işlevi vurgulanmaktadır?

- A) Kültürün aktarılması
- B) Toplumsal değişme ve gelişmenin sağlanması
- C) Siyasal bütünleşmenin sağlanması
- D) Toplumsal birliğin korunması
- E) Toplumsal kontrolün sağlanması

2. Hindistan'da yasal olarak kaldırılmasına rağmen etkileri hâlâ devam eden, dinsel temele dayanan kast sisteminde her birey içinde bulunduğu kast içinden evlenebilir. Örneğin, toplumda hor görülen işleri yapan en alt tabakada bulunan parya, bir tüccar (vaisyas) ile evlenemez ancak kendi içinden biriyle evlenebilir. Bu evlilik türünü ülkemizde özellikle topraklarının bölünmesini istemeyen aileler tercih etmektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Farklı ülkelerdeki evlilik biçimleri zaman içinde benzerlik göstermektedir.
- B) Evliliğin nasıl olacağını her toplumun kendi dinamikleri belirler.
- C) Evlilikte bireysel iradede çok dini değerler belirleyicidir.
- D) Evliliğin geleneksel ve modern biçimleri arasındaki farklılıklar gittikçe azalmaktadır.
- E) Evliliğin nasıl olacağını belirleyen ölçütler zaman içinde değişebilir.

3. "Bir yıl sonrasıya düşündüğün, tohum ek. Ağaç dik, on yıl sonrasıya tasarladığın. Ama düşünüyorsan yüz yıl ötesini, halkı eğit o zaman... Bir kez tohum ekersen bir kez ürün alırsın. Bir kez ağaç dikersen, on kez ürün alırsın. Yüz kez olur bu ürün, eğitirsen toplumu. Birisine bir balık verirken, doyar bir defa. Balık tutmayı öğret, doysun ömür boyunca."

C. Kuan Tzu'nun bu sözleri, aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Toplumsal dayanışmanın
- B) Aile değerlerinin
- C) Eğitim kurumunun
- D) Ekonomik faaliyetlerin
- E) Ahlaki kuralların

4. Batılı aile geleneğinde koca, eşinin ve reşit yaşa gelmiş çocuklarının masraflarını üstlenmez. Bu sebeple, Batıda kadınlar ve reşit çocuklar, masraflarını kendileri karşılayabilecek şekilde bir işte çalışmak veya burs, kredi bulmak zorundadırlar. Çalışan kadın ve kocası, kişisel ihtiyaçlarını kendi kazançlarından karşılamakta, ortak ihtiyaçlar ise paylaşılmaktadır. Türk toplumunda, geleneksel olarak, çocuklar evlenmeden veya iş sahibi olmadan ailesinden ayrılmazlar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Bir toplumdaki aile yapısı zaman içinde değişebilir.
- B) Ailenin işlevlerinin sayısı toplumdan topluma değişebilir.
- C) Ülkemizde aileye verilen değer Batı toplumundan daha yüksektir.
- D) Aile üyelerinin görev ve sorumlulukları toplumdan topluma farklılık gösterir.
- E) Aile içi rol ve görev dağılımında, yaşanan fiziki koşullar etkilidir.

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL KURUMLAR – II

5. Türkiye’de kadın anadır, eştir, namustur, bacıdır... Cennet annelerin ayaklarının altındadır. Kadına yönelik bu bakış açıları önemli olmakla birlikte fiili durum böyle değildir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir “Kadın sorunsalı” olduğu gerçektir. Bu sorun ancak ülkenin yasaları düzleminde çözülebilir. Söz gelimi, yasalarla kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, kadın – erkek eşitliğinin sağlanması gibi; çalışma hayatında da yapılacak düzenlemelerle kadının kadın ve anne olmasından kaynaklanan bazı ek tedbirler alınmalıdır.

Bu parçaya göre, “kadın sorunsalı” aşağıdakilerden hangisiyle çözüme kavuşturulabilir?

- A) Erkeklerin kadın konusuna duyarlı olmasıyla
- B) Kadınların hakları için etkin mücadele etmeleriyle
- C) Kadın haklarının hukuki güvence altına alınmasıyla
- D) Kadın haklarının neler olduğunun sıralanmasıyla
- E) Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle

6. Kentlerde yaşayan ve yüksek eğitilmiş kadınların iş gücüne katılım oranının ilk çocukları doğduktan sonra %15’e, ikinci çocukları doğduktan sonra % 20’ye düştüğü görülmektedir. Araştırmalar, özellikle kentlerde yaşayan kadınların evlilik ve çocuk sahibi olmalarının ardından iş gücünden çekildiğini göstermektedir. Evli kadınların çalışma oranı bekar kadınlardan, çocuklu kadınların çalışma oranı ise çocuksuz kadınlardan daha düşüktür. Ülkemizde iş gücüne katılımın önünde yasal engeller bulunmamasına rağmen destekleyici politikaların yokluğu kadınları geleneksel cinsiyet temelli iş bölümüne mecbur bırakmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Geleneksel değerler kadınların iş gücüne katılımını sınırlamaktadır.
- B) Kadınların iş gücüne katılımı bireysel hayat döngüleri içerisinde farklılıklar göstermektedir.
- C) Çalışma hayatının zorlukları kadınları ekonomiye katılımını azaltmaktadır.
- D) Cinsiyet temelli mesleki ayrışma çalışmayı kadınlar açısından cazip olmaktan çıkarmaktadır.
- E) Kadınların ev ve işten kaynaklı sorumlulukları çalışma hayatına katılımını etkilemektedir.

7. I. Evlilikte kadının da söz hakkı vardır.
II. Aile, tüketim birimi olmaktan çok bir üretim birimidir.
III. Ekonomik malların mülkiyeti hem erkeğe hem kadına aittir.
IV. Kararlar ailenin en yaşlı erkek üyesi tarafından alınır ve bütün üyeler bu karara uyarlar.

Yukarıdakilerden hangileri modern çekirdek aile için söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

8. Dini kurumlar; ahlaki değerler ve prensipler için temel oluşturur. Buna göre din insanların ne yapıp ne yapmalarını gerektiğini, iyiyi, kötüyü gösterir. Hırsızlık yapmayı, yalan söylememeyi, adaletten ayrılmamayı, başkalarının haklarını yememeyi öğütleyen din kurumu bununla toplumsal düzenin sağlanmasına katkıda bulunur.

Bu parçada din kurumunun hangi işlevi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanları ortak değerlerde birleştirme
- B) İnsanın bulunduğu yeri tanımlama
- C) Kültürel değerleri koruma
- D) Toplumsal dayanışmayı artırma
- E) Toplumsal kontrolü sağlama

9. – Düşünce ve ifade özgürlüğüne dayalı hoşgörülü bir ortam vardır.
– Kadın ve erkek arasındaki ilişkide hukuk kuralları etkindir.
– Eş seçimi bireylerin iradelerine dayanır.
– Akrabalık bağı anne ve baba üzerinden sürdürülür.

Yukarıda özellikleri sıralanan aile tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birleşik aile
- B) Kök aile
- C) Anaerkil aile
- D) Ataerkil aile
- E) Demokratik aile

SOSYOLOJİ: TOPLUMSAL KURUMLAR – III

1. Ekonomide, malların üretiminde insan emeğini daha verimli kılmak amacıyla yol, baraj, fabrika, tesis, araç gereç, aygıt, donanım gibi tüm üretim araçları kullanılır.

Parçada sözü edilen üretim araçlarına ne denir?

- A) Teşebbüs
B) Sermaye
C) Doğa
D) Değer
E) Serbest mal

2. Belirli bir piyasada belirli bir zamanda çeşitli fiyatlardan satıcıların satmaya razı oldukları belirli bir mal miktarı vardır. Örneğin, İzmir piyasasında 1 kg domatesin fiyatı 4 TL iken bir haftalık domates satışı 1000 ton olması gibi.

Parçada sözü edilen ekonomi ile ilgili kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arz
B) Talep
C) Tüketim
D) Üretim
E) Değer

3. Belirli bir malın üretimine katkıda bulunan hane halkının üretim sürecine katılma biçimine göre;

- İş gücü karşılığında ücret ödenir.
- Sermaye karşılığında faiz verilir.
- Toprak karşılığında rant verilir.
- Girişimcilik karşılığında kâr verilir.

Buna göre, hane halkı arasında yapılan bu paylaşım ne denir?

- A) İstihdam
B) Değer
C) Tüketim
D) Üretim
E) Bölüşüm

4. Bir ülkede toplam talep, toplam arzdan fazla olması durumunda piyasadaki mal miktarı tüketim için yeterli olmaz. Bunun sonucunda da mal ve hizmetlerin fiyatları sürekli yükselme eğilimine girer.

Parçada sözü edilen ekonomik problem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devalüasyon
B) Deflasyon
C) Enflasyon
D) Resesyon
E) Revalüasyon

5. Geçen yüzyılın popüler ekonomik sistemlerinden biri, sosyalist ekonomik sistemdir. Bu sistemde toplum çıkarları kişisel çıkarların üstünde tutulur. Ekonomik yaşamın örgütlenmesi, planlanması ve yürütülmesi devletin elindedir. Geçimini bir toplumsal kurumda çalışarak sağlayan birey, toplumsal ürüne yetenekleri oranında katılacak ve bunun karşılığında toplumsal ürünlerden ihtiyaçları oranında payını alacaktır. Bu ekonomik sistemin uygulamadaki önderi 20. yy.ın sonlarında yıkılan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'dir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sosyalist ekonomik sisteminin bir özelliği değildir?

- A) Kâr amacı güdülmez.
B) Özel mülkiyet sınırlıdır.
C) Üretim araçlarının mülkiyeti kamuya aittir.
D) Bireylerin özel ihtiyaçları yönünde üretim yapılır.
E) Hem üretim hem de tüketim planlanır.

6. "Bugün petrole zam geldi, şimdi iğneden ipliğe her şeye zam gelir." diyen biri, bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Kâr enflasyonuna
B) Gizli enflasyona
C) Talep enflasyonuna
D) İthal enflasyona
E) Maliyet enflasyonuna

7. Demokratik bir devlette siyasal etkinlikler yasaya uygun gerçekleştirilir. Buna göre, bir siyasal parti iktidara gelmek istiyorsa yasalara uygun bir şekilde seçime girip seçmenlerin oyunu alması gerekir.

Parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adalet
B) Meşruiyet
C) Eşitlik
D) Özgürlük
E) Egemenlik

8. TBMM'inden çıkan bir kanun sadece seni beni bağlamaz; o kanunu çıkaran milletvekillerini de, valiyi de, kaymakamı da, polisi de, askeri de, tüm yargı mensuplarını da, en üst düzey devlet yetkililerini de bağlar. Eğer biri kanuna aykırı bir eylemde bulunursa devletin gücünü ensesinde hisseder. Hiç kimse keyfi bir eylemde bulunamaz, herkes kanunlara uymak zorundadır. Ancak böyle bir durumda adalet mülkün temeli olur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Bürokrasinin yetkinliğinin
B) Kuvvetler ayrılığının
C) Hukukun üstünlüğünün
D) Parlamentonun işlevinin
E) Sivil toplumun gücünün

9. Güçlü bir kişinin ya da küçük bir grubun yönetimindeki devletler meşruiyetten uzaktır, çoğu aristokratik, bürokratik ve askeri elitler tarafından yönetilir, halkına hesap verme gereksinimi duymazlar. Çoğunlukla baskı yoluyla yönetilen böyle devletler, basın özgürlüğünü ve rakip gruplardaki bütün muhalefeti yasaklarlar, görüş ayrılıklarını sert bir biçimde bastırırlar, toplumdaki bütün temel kurumları denetimleri altında tutmaya çalışırlar.

Bu parçada sözü edilen devletler için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Farklı düşüncelere temsil hakkı tanınmaz.
B) Yönetim kararları yargı denetimine kapalıdır.
C) Ülkenin gelişmesi yöneticinin kişiliğine bağlıdır.
D) Halk görüşlerini sivil toplum kuruluşları ile ifade eder.
E) İktidar bireylerin iradelerinin üstünde mutlak erektir.

10. Bir malın pazara sunumu talep edilenden fazla olduğunda fiyatlar düşer, talep edilenden az olduğunda fiyatlar yükselir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin fiyatının en çok artması beklenir?

	Talep miktarı	Arz miktarı
A)	5 000	1 000
B)	4 000	2 000
C)	3 000	3 000
D)	2 000	4 000
E)	1 000	5 000

11. Bir ülkede sermaye stokunun yüksek olması, ülke ekonomisinin büyümesi ve gelişmesi açısından önemlidir. Bu açıdan sermaye birikimi arzu edilen bir durumdur. Sermaye kısa zamanda daha çok, daha kaliteli ve daha ucuz üretime imkan verir. Bu nedenle her ülke sermaye birikimini özendirilmeye çalışır. Bu amaç doğrultusunda;

- Aileler ve kişiler, kendi istekleriyle altın, para, hisse senedi, tahvil, döviz birikiminde bulunurlar.
- Devlet, emeklilik ve sosyal güvenlik kuruluşları kesintileri yapar ve vergiler toplar.

Parçada ekonominin büyümesi ve gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Adil bölüşümün
B) Girişimcilik ruhunun
C) Rant gelirlerinin
D) Kâr oranlarının
E) Tasarruf yapmanın

12. İnşaat işlem süreçlerinde 12 işlem 5'e geriledi. İnşaat ruhsatındaki imza sayısı 18'den 1'e düşürüldü.

Parçada sözü edilen uygulamalar aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Hukukun etkin kılınmasıyla
B) Bürokrasinin azaltılmasıyla
C) Yetkilerin tek elde toplanmasıyla
D) Yönetim birimleri arasında eş güdüm sağlanmasıyla
E) Yasama, yürütme ve yargının ayrılmasıyla

MANTIK: MANTIĞA GİRİŞ

1. Bir akıl yürütmenin başında, bir terime verilen anlam ne ise, o akıl yürütme boyunca, o terim hep aynı anlamı taşımalıdır. Burada, akıl yürütme içinde terimlerin değişmezliği söz konusudur. Bu, fikirlerin, akıl yürütmenin sağlamlığının zorunlu şartıdır. Herhangi bir konunun açıklanmasında bu ilkeye uyulmazsa o konu anlaşılabilir, diyaloglar kurulamaz, zihinler arası fikir alış verişleri olmaz.

Bu parça, düşünmeye temel olan kavramlardan hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Gereksizlik
B) Tutarlılık
C) Özdeşlik
D) Çelişmezlik
E) Yeter sebep

2. "Bu köprüde paralı geçiş vardır." dediğimizde ve bu önerme doğruysa, "Bu köprüde paralı geçiş yoktur." önermesi yanlıştır. Elbette bir köprüde bazen paralı bazen parasız geçiş olabilir. Söz gelimi, Fatih Sultan Mehmet köprüsünde, bayramlarda parasız diğer günlerde paralı geçiş vardır. Dolayısıyla birbirlerinin karşıtı olan bu iki önerme arasında bir çelişme yoktur; ikisi de doğru olabilir. Çünkü bayramlarda parasız, diğer günlerde paralı geçiş vardır. İki yargının çelişmesi, onların bazı koşullar içinde bulunmalarını gerektirir.

Buna göre, iki yargının çelişmesinin koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İki ayrı yüklem bir konuya aynı anda bağlanmış olması
B) Özdeş iki yüklem bir konuya aynı anda bağlanmış olması
C) Karşıt iki yüklem bir konuya farklı anlarda bağlanmış olması
D) Karşıt iki yüklem farklı konulara aynı anda bağlanmış olması
E) Karşıt iki yüklem bir konuya aynı anda bağlanmış olması

3. Düşünülebilir her şey "A" ve "A olmayan" olmak üzere iki alana ayrılır. Bunun dışında başka bir olasılık yoktur. Örneğin, "siyah", sadece siyah olana işaret eder. "Siyah olmayan" ise sadece "beyaz" renge değil, siyah rengin dışındaki tüm renklere işaret eder. Buna göre düşünme evrenindeki her şey, başka bir olasılık olmadan "A" ve "A olmayan" ile ifade edilebilmektedir. Söz gelimi, "çalışkan" ile "çalışkan olmayan" kavramları "tembel olma" durumu da dahil olmak üzere çalışkanlıkla ilgili her şeyi yani çalışkanlığın bütün derecelerini içerisinde bulundurur. O halde düşünme evreninin ancak ve ancak iki olasılığı vardır.

Bu parça, düşünmeye temel olan kavramlardan hangisini vurgulamaktadır?

- A) Gereksizlik
B) Yeter sebep
C) Özdeşlik
D) Çelişmezlik
E) Üçüncü halin imkansızlığı

4. **Aşağıdakilerden hangisi "Üçüncü halin imkansızlığı" ilkesine uygun bir ifadedir?**

- A) Geçerli bir önermenin geçersiz olduğu söylenemez.
B) Evrendeki her nesne ancak kendisiyle aynı olabilir.
C) Her nesne ya hareket eder ya da hareket etmez.
D) Bir insan ya canlıdır ya ölüdür ya da bitkisel hayattadır.
E) Bugün ne üşüyorum ne terliyorum, hava sıcaklığı ideal düzeydedir.

5. A, A olmayan değildir. Yani herhangi bir hüküm karşıt hali ile aynı anda yan yana bulunamaz. Zihin bunlardan birisini kabul ederse, diğerini zorunlu olarak reddeder. Örneğin, bulunduğumuz oda için hem aydınlıktır hem de aydınlık değildir diyemeyiz.

Bu parçada, düşünmeye temel olan kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Gereksizlik
B) Tutarlılık
C) Özdeşlik
D) Çelişmezlik
E) Yeter sebep

MANTIK: MANTIĞA GİRİŞ

6. Thales matematikçidir ve filozoftur.
Platon matematikçidir ve filozoftur.
Descartes matematikçidir ve filozoftur.
O halde tüm matematikçiler filozoftur.

Bu akıl yürütme hakkında aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Öncüller sonucu zorunlu kılmaktadır.
B) Geçersiz bir akıl yürütmedir.
C) Tümevarımsal bir akıl yürütmedir.
D) Sonuç öncüllerden daha geniştir.
E) Doğruluğu kuşkuludur.

7. Bütün kadınlar papatya sever.
Jale de kadındır.
Öyleyse Jale de papatya sever.

Bu akıl yürütme hakkında aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Sonucun öncüllerde apaçık bir şekilde var olduğu
B) Sonucun kapsamının öncüllere göre dar olduğu
C) Öncüllerde sonuç için yeterli gerekçe olmadığı
D) Öncüllerin doğru, sonucun yanlış olduğu
E) Geçersiz bir akıl yürütme olduğu

8. Serdar'ın olgun bir kişiliği vardır.
Bu şeftali de olgundur.
O halde bu şeftalinin de bir kişiliği vardır.

Bu akıl yürütme, mantık doğrusuna uygun fakat bilgi doğrusuna uygun değildir.

Buna göre, bu akıl yürütmenin bilgi doğrusuna uygun olmama nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Önergelerin doğru olmasını mümkün kılan nedenlerin yetersiz olması
B) Sonuca veri olan önermelerin doğruluğunun kuşkuolu olması
C) Bazı terimlerin önerme içinde aynı anda hem olumlu hem olumsuz anlamda kullanılması
D) Bazı terimlere akıl yürütme boyunca farklı anlamların yüklenmesi
E) Sonuca veri olan önermelerin doğru ve yanlış dışında üçüncü bir değer alması

9. Aşağıdakilerden hangisi tümdengelim dayalı akıl yürütme biçimine bir örnektir?

- A) Pamuk boşluğa bırakıldığında düşer. Çünkü cisimler boşluğa bırakıldıklarında düşer.
B) Behçet de Melek de bir işçidir. Behçet'in maaşı kendisine yetmemektedir. O halde Melek'in de maaşı kendisine yetmez.
C) Tahta, demir, toprak ışığı geçirmez. O halde katı cisimlerin hiçbiri ışığı geçirmez.
D) Bütün aslanlar yelelidir. Çünkü şimdiye kadar görülen bütün aslanlar yeleliydi.
E) Ali, Öykü, Murat ve Canan 9A sınıfındadır. Ali, Öykü, Murat ve Canan takdir belgesi almıştır. O halde 9A sınıfındaki herkes takdir belgesi almıştır.

10. Levent bir ofiste bilgisayar başında çalışan biridir. Bir gün bir iş arkadaşının topallayarak işe geldiğini gören Levent, "Sende bel fitiği var." der. Arkadaşı "Nereden anladın?" diye sorunca Levent, arkadaşına rahatsızlığını detaylı şekilde anlatmasını ister. Arkadaşının anlatıklarını dikkatle dinleyen Levent, yaklaşık bir ay önce kendisinde de benzer şikayetler olduğunu, doktora gittiğinde bu teşhisi koyduğunu ve tedavi olduğunu söyler.

Bu parçada Levent, aşağıdaki akıl yürütmelerden hangisinden yararlanmıştı?

- A) Tümevarım
B) Tümdengelim
C) Analoji
D) Kıyas
E) Düz döndürme

11. I. Bu köyde hiçbir telefon hattı çekmiyor. Çünkü şimdiye kadar denediğim hiçbir telefon hattı çekmedi.
II. Funda da Erman da üniformalıdır. Funda polistir; o halde Erman da polistir.
III. Her horoz sabah olduğunda öter; o halde şu bahçedeki horoz da sabah olduğunda öter.

Yukarıdaki akıl yürütme biçimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sırada verilmiştir?

- A) Tümevarım – Tümdengelim – Analoji
B) Tümdengelim – Tümevarım – Analoji
C) Analoji – Tümevarım – Tümdengelim
D) Tümdengelim – Analoji – Tümevarım
E) Tümevarım – Analoji – Tümdengelim

MANTIK: KLASİK MANTIK – I

1. Aşağıdaki kavramlardan hangisinin neliği ve gerçekliği var fakat kimliği yoktur?

A) At
B) İyilik
C) Van
D) Mars
E) İkizkenar üçgen

2. "Ağaç" kavramı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Somut kavramdır.
B) Genel kavramdır.
C) Kolektif kavramdır.
D) Gerçekliği vardır.
E) Kimliği yoktur.

3. Dilek okul birincisi bir öğrencidir. Bu nedenle üniversiteye giriş sınavında çok avantajlıdır. Doktor olmak isteyen Dilek, yaşadığı şehirdeki tıp fakültesini mi yoksa daha yüksek puanla alan bir başka şehirdeki tıp fakültesini mi tercih edeceği konusunda kararsızdır. Bu nedenle deneyimli bir danışmandan yardım almak istemektedir.

Parçada altı çizili kavramlardan kaç distribütif kavramdır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

4. Aşağıdaki kavramlardan hangisinin sadece neliği vardır?

A) Çam ağacı
B) Yarış atı
C) Japon balığı
D) Kız kulesi
E) Deniz kızı

5. İçlem ile kaplam arasında ters orantı vardır. Bir kavramın içlemi genişledikçe kaplamı daralır, içlemi daraldıkça kaplamı genişler. Buna göre, A kavramının içlemi B kavramına göre daha dardır.

Bu durumda, A ve B kavramları sırasıyla aşağıdaki kavram çiftlerinden hangisine karşılık gelir?

A) Aslan - Hayvan
B) Omurgalı - Kaplan
C) Memeli - Omurgalı
D) Canlı - Varlık
E) Keçi - Canlı

6. Bugün hava güneşlidir. Ancak soğuk bir hava var. Böyle havalarda insan anında hastalık kapabilir Bu nedenle güneşe aldanıp havaya pek güvenilmemelidir. İnsan dikkat etmezse hastahane hastahane dolaşır.

Bu parçada altı çizili olan kavramların çeşitleriyle ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Güneşli olumlu bir kavramdır.
B) Soğuk somut bir kavramdır.
C) Hastalık olumsuz bir kavramdır.
D) İnsan distribütif bir kavramdır.
E) Hastahane kolektif bir kavramdır.

7. "İnsan" somut bir kavramdır, "insanlık" ise soyut bir kavramdır. "Beyaz" somut bir kavramdır, "beyazlık" ise soyut bir kavramdır.

Buna göre soyut kavramın ayırt edici özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir nesnede bir niteliğin bulunduğunu göstermesi
B) Bireyi değil, bireyler grubunu ifade etmesi
C) Bir sınıfın belirli bir elemanına işaret etmesi
D) Bir nesnenin varlığına işaret etmesi
E) Bir varoluş tarzını ifade etmesi

MANTIK: KLASİK MANTIK – I

8. “Temiz - Kirli - Temiz olmayan” kavramları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Temiz kavramı sınırlı bir varlığa işaret eder.
- B) Kirli kavramı temiz kavramının karşıtıdır.
- C) Temiz olmayan kavramı temiz kavramının çelişimidir.
- D) Kirli kavramı temiz olmayan kavramını da içine alır.
- E) Temiz olmayan kavramı sonsuzluğa işaret eder.

9. “Memeli” kavramı aşağıdaki kavramlardan hangisinin cinsi durumundadır?

- A) Deve
- B) Hayvan
- C) Canlı
- D) Omurgalı
- E) Memeli olmayan

10. Ortak özelliği olan iki kavramdan içlemi fazla olan kavrama tür denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi “çiçek” kavramına göre tür değildir?

- A) Papatya
- B) Gül
- C) Menekşe
- D) Lale
- E) Bitki

11. I. Asker
II. Ordu
III. Cesaret

Yukarıdaki kavramların türleri bakımından doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Kolektif - Distribütif - Soyut
- B) Distribütif - Soyut - Kolektif
- C) Distribütif - Kolektif - Soyut
- D) Kolektif - Kolektif - Somut
- E) Distribütif - Distribütif - Kolektif

12. Her insan özgür olarak doğar ancak bazı insanlar özgür olarak ölür.

Bu cümlede geçen;

- I. Her
- II. İnsan
- III. Doğar
- IV. Ölür
- V. Ancak

sözcüklerinden hangileri terimdir?

- A) I, II ve III
- B) II, III ve IV
- C) III, IV ve V
- D) I, III ve V
- E) II ve IV

13. I. Bireyler grubunu ifade edip grupta gerçekleştiği için kolektif bir kavramdır.
II. Hem neliği hem gerçekliği hem de kimliği olan bir kavramdır.
III. Aynı türden nesnelerin ortak özelliklerini dile getirdiği için genel bir kavramdır.
IV. Bir grubun bütün bireylerini kapsadığı için tümel bir kavramdır.

“Şehir” kavramı hakkında yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III
- E) II ve IV

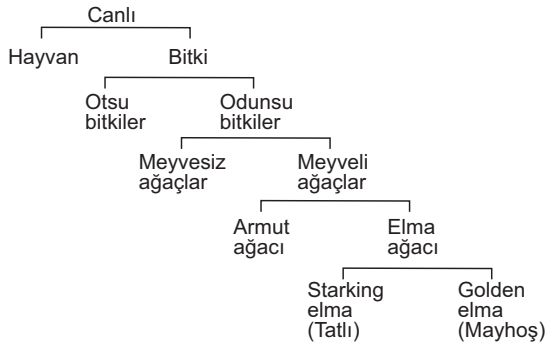
14. Bir ilkokul öğretmeni kitaptaki “Ayı, kaplan, çita, zürafa” resimlerinin altındaki boşluklara ne olduklarını yazmalarını ister. Ardından sınıfa bunların ne olduğunu sorar. Sınıftaki öğrencilerden Süha izin alıp kalkar ve “Öğretmenin bunların hepsi hayvan” diye cevap verir.

Süha verdiği bu cevap ile aşağıdakilerden hangisini belirlemiştir?

- A) Ayrımını
- B) Kimliğini
- C) Türünü
- D) Cinsini
- E) Gerçekliğini

MANTIK: KLASİK MANTIK – II

1., 2. ve 3. soruları aşağıdaki şemaya göre cevaplayınız.

1. Ayırım, aynı cinsde ait türlerin birbirinden farklılığını belirten temel özelliktir.

Yukarıdaki şema ve açıklamaya göre, "Golden elma"nın "Starking elma"dan ayırımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Canlı olma
B) Odunsu olma
C) Bitki olma
D) Mayhoş olma
E) Meyveli ağaç olma

2. Starking elma, odunsu bitkilerden meyveli bir ağaç olan tatlı bir elmadır.

Bu tanım ile ilgili olarak,

- I. Neliği olan fakat gerçekliği olmayan bir ad tanıımıdır.
II. Porphyrios Ağacı'ndaki yerini belirtip diğerlerinden ayıran bir tanımdır.
III. Sadece ilintileri belirtilerek yapılan bir tanımdır.
IV. Hem neliği hem de gerçekliği olan bir nesne tanıımıdır.

açıklamalarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I ve III

E) II ve IV

3. "Golden elma ve Starking elma nedir?" diye sorulduğunda "Elma ağacıdır" şeklinde verilen cevap ile aşağıdakilerden hangisi belirlenmiş olur?

- A) Türü
B) Cinsi
C) Ayırımı
D) Neliği
E) Kimliği

4. Aşağıdaki kavram çiftlerinden hangileri arasında tam girişimlilik ilişkisi vardır?

- A) Öğretmen - Gözlüklü
B) Kaymakam - Kadın
C) Doktor - İnsan
D) Taş - Toprak
E) Düşünen - Akıllı

5. İki kavramdan her biri diğerinin tüm elemanlarını içine almaktadır.

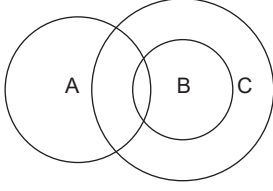
Bu iki kavram hakkında aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) İki kavram arasında eşitlik ilişkisi olduğu
B) İki kavram arasında tam girişimlilik ilişkisi olduğu
C) İki kavram arasında eksik girişimlilik ilişkisi olduğu
D) İki kavramın özdeş olduğu
E) İki kavramın somut olduğu

6. "Öten" kavramı ile "Yumurtlayan" kavramları hakkında aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) İki kavram arasında eşitlik ilişkisi vardır.
B) İki kavram arasında tam girişimlilik ilişkisi vardır.
C) İki kavram arasında eksik girişimlilik ilişkisi vardır.
D) İki kavram arasında ayrıklık vardır.
E) Öten kavramı yumurtlayan kavramının öz lüğüdür.

7.

Kavramlar arası ilişkiye göre, yukarıda verilen şemadaki A, B ve C yerine **sırasıyla** aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

- A) Aslan - Balık - Hayvan
- B) Öğrenci - Çalışkan - İnsan
- C) Hayvan - Kanatlı - Canlı
- D) Öğretmen - Baba - İnsan
- E) Kadın - Futbolcu - Sporcu

8.

- I. Üçgen
- II. Öfke
- III. Zaman
- IV. Pembe
- V. Gümüş

Yukarıdakilerden hangileri **tanımlanamaz**?

- A) I, II ve III
- B) II, III ve IV
- C) III, IV ve V
- D) I, III ve V
- E) II ve IV

9.

Önermeler yapıları bakımından basit ve bileşik önerme olarak ikiye ayrılır. Bileşik önermeler birden fazla yargı bildiren önermelerdir. Bu önermelerden birinde, önce gelen yargı ve sonra gelen yargının birbirini yok etmesi söz konusudur. Yani bileşenlerden biri kendi varlığıyla diğerini geçersiz kılar.

Parçada sözü edilen bileşik önermeye aşağıdakilerden hangisi "örnek" oluşturur?

- A) Hava güneşli olursa meyveler çabuk olgunlaşır.
- B) Ebru sınıfı geçti fakat arkadaşı geçemedi.
- C) Ömer hasta olacak çünkü soğukta çok kaldı.
- D) Yarın hava ya karlı ya da yağmurlu olacak.
- E) Ne İsa'ya ne Musa'ya yaranabildim.

10.

Ancak doğru ya da yanlış bir yargı bildiren ifadeler önermedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi önerme **değildir?**

- A) Bu masa düz değildir.
- B) İstanbul Akdeniz bölgesindedir.
- C) Türk futbol milli takımı dünya şampiyonu olmuştur.
- D) Bütün öğrenciler erkektir.
- E) Herkes trafik kurallarına uymalıdır.

11.

Bazı çiçekler kokmuyor.

Klasik mantığa göre, bu önerme ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi **yanlıştır?**

- A) Bileşik önermedir.
- B) Olumsuz önermedir.
- C) Tikel önermedir.
- D) İki terime sahiptir.
- E) Tek yargı bildirmektedir.

12.

Aşağıdakilerden hangisi tümel olumsuz bir önermedir?

- A) Bütün insanlar gözlüklüdür.
- B) Hiçbir bilim insanı ayırımcı değildir.
- C) Her meslek sahibi zengindir.
- D) Bazı uluslar özgür değildir.
- E) Çocukların bir kısmı özel yeteneklidir.

13.

- I. Tüm iş insanları erkektir.
- II. Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır.
- III. Fatih kardeşine göre daha gözü pek biridir.
- IV. Zühal de Ersel de başarılı sporcudur.

Yukarıdakilerden hangileri klasik mantığa göre bileşik önermedir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I ve III

E) II ve IV

MANTIK: KLASİK MANTIK – III

1. Bütün gençler delikanlıdır.
Hiçbir genç delikanlı değildir.

Bu önermelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İki önerme arasında karşıtlık ilişkisi vardır.
B) İki önerme arasında çelişiklik ilişkisi vardır.
C) İki önerme arasında ters döndürme ilişkisi vardır.
D) İkinci önerme birinci önermenin dolaylı sonucudur.
E) İki önerme de bazen aynı anda doğru olabilir.

2. "Bazı papatyalar beyaz yapraklıdır." önermesinin karşı olum karesine göre çelişigi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı papatyalar beyaz yapraklı değildir.
B) Bazı beyaz yapraklılar papatya değildir.
C) Hiçbir papatya beyaz yapraklı değildir.
D) Bütün papatyalar beyaz yapraklıdır.
E) Hiçbir beyaz yapraklılar papatya değildir.

3. Tikel bir önerme yanlışsa altığı olan önerme de kesinlikle yanlıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu örneklendirir?

- A) Bazı doktorlar gözlüklüdür.
Hiçbir doktor gözlüklü değildir.
B) Bütün ağaçlar meyvelidir.
Hiçbir ağaç meyveli değildir.
C) Hiçbir kadın anne değildir.
Bazı kadınlar anne değildir.
D) Bazı öğretmenler insan değildir.
Hiçbir insan öğretmen değildir.
E) Bazı böcekler altı ayaklı değildir.
Bütün böcekler altı ayaklıdır.

4. I. Bazı kadınlar sarışındır.
II. Bazı sarışınlar kadındır.

Bu iki önerme ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Biri diğerinin dolaylı sonucudur.
B) Aralarında karşı olum ilişkisi vardır.
C) Birbirleriyle çelişmektedirler.
D) Birbirleriyle karşıt önermelerdir.
E) Doğruluk değerleri aynıdır.

5. "10 A sınıfındaki her öğrenci onur belgesi aldı." önermesi yanlıştır.

Buna göre;

- I. 10 A sınıfındaki bazı öğrenciler onur belgesi aldı.
II. 10 A sınıfındaki bazı öğrenciler onur belgesi almadı.
III. 10 A sınıfındaki hiçbir öğrenci onur belgesi almadı.

önermelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. I. Her X, Y'dir.
II. Hiçbir X, Y değildir.
III. Bazı X'ler Y değildir.
IV. Bazı Y'ler X'dir.
V. Bazı X'ler Y'dir.

Önermeler arası ilişkilere göre, yukarıdaki önermeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. önerme doğruysa II. önerme yanlıştır.
B) II. önerme doğruysa III. önerme de doğrudur.
C) III. önerme yanlışsa I. önerme doğrudur.
D) IV. önerme doğruysa V. önerme de doğrudur.
E) V. önerme yanlışsa I. önerme doğrudur.

MANTIK: KLASİK MANTIK – III

7. “Bazı avukatlar ilkokul mezunudur” önermesi yanlıştır.

Buna göre;

- I. Bütün avukatlar ilkokul mezunudur.
- II. Hiçbir avukat ilkokul mezunu değildir.
- III. Bazı avukatlar ilkokul mezunu değildir.
- IV. Bazı ilkokul mezunları avukattır.

önergelerinin doğruluk değerleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Doğru	Doğru	Yanlış	Yanlış
B)	Yanlış	Yanlış	Doğru	Doğru
C)	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış
D)	Yanlış	Doğru	Doğru	Yanlış
E)	Yanlış	Doğru	Yanlış	Yanlış

8. “Her avukat yalan söyler.” önermesinin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı avukatlar yalan söyler.
- B) Bazı yalan söyleyenler avukattır.
- C) Hiçbir avukat yalan söyleyen değildir.
- D) Bazı yalan söyleyenler avukat değildir.
- E) Hiçbir avukat yalan söyleyen değildir.

9. “Bazı yiyecekler C vitaminli değildir.” önermesinin altı-ğı olan önermenin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hiçbir C vitaminli yiyecek değildir.
- B) Hiçbir yiyecek C vitaminli değildir.
- C) Bütün C vitaminli yiyecektir.
- D) Bazı C vitaminli yiyecek değildir.
- E) Bazı yiyecekler C vitaminlidir.

10. Birinci öncül “Dileklerim tutarsa mutlu olacağım.” olan bir çıkarımın sonucu, “Mutlu olamadım.” önermesidir.

Buna göre, bu çıkarımın ikinci öncülü için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İkinci öncül, birinci öncülün ön bileşenini onaylar.
- B) İkinci öncül, birinci öncülün art bileşenini onaylar.
- C) İkinci öncül, birinci öncülün ön bileşenini onaylamaz.
- D) İkinci öncül, birinci öncülün art bileşenini onaylamaz.
- E) İkinci öncül, birinci öncülün ön ve art bileşenini onaylar.

11. Hastahanedeki hiçbir doktor kel değildir.

Hastahanedeki bazı doktorlar gözlüklüdür.

Kıyas kurallarına göre, yukarıdaki öncüllerden geçerli olarak hangi sonuç çıkar?

- A) Hastahanedeki bütün doktorların saçı vardır.
- B) Hastahanedeki hiçbir kel gözlüklü değildir.
- C) Hastahanedeki hiçbir gözlüklü doktor değildir.
- D) Hastahanedeki bazı kel olanlar gözlüklü değildir.
- E) Hastahanedeki bazı gözlüklüler kel değildir.

12. Aşağıda geçerli bir kısaltılmış kıyas örneği verilmiştir:

GDO’lu ürün tüketmek kanser yapar.

O halde, GDO’lu ürün tüketmek zararlıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kısaltılmış kıyasta verilmemiş olan öncül olabilir?

- A) Bütün GDO’lu ürünler kanser yapar.
- B) Bazı GDO’lu ürünler kanser yapar.
- C) Bütün GDO’lu ürünler zararlıdır.
- D) Bazı GDO’lu ürünler zararlıdır.
- E) Bütün kanser yapanlar GDO’lu üründür.

13. Eğer evleneceksen hem sorumluluğunu bileceksen hem evleneceğin kişiyi seveceksin.

Sen ne sorumluluğunu biliyorsun ne de evleneceğin kişiyi seviyorsun.

O halde evlenmemelisin.

Bu parçada kullanılan kıyas türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşullu kıyas
- B) İkilem
- C) Kesin kıyas
- D) Entimem
- E) Zincirleme kıyas

14. P’lerin tümü S’dir.

S’lerin bazıları M’dir.

O halde P’lerin tümü M’dir.

Bu akıl yürütme, aşağıdaki kıyas kurallarından hangisine aykırı olduğu için geçerli değildir?

- A) Her kıyasta büyük, orta ve küçük terim olmalıdır.
- B) Orta terim sonuç önermesinde yer almamalıdır.
- C) Öncüllerden birisi mutlaka tümel olmalıdır.
- D) Öncüllerden birisi tikel ise sonuç da tikel olmalıdır.
- E) Orta terim en az bir kez bütün kaplamıyla alınmalıdır.

MANTIK: DİL VE MANTIK

1. Arkadaşları ameliyat olan Recep ve Hakan, hastahane-ye giderler;
- Recep: “Merhaba, nasılsın; inşallah tez zamanda ayağa kalkarsın” der.
 - Hakan: “Sağlığına kavuşur kavuşmaz seni maça götüreceğim” der.

Burada, Recep ve Hakan sırasıyla dili hangi göreviy-le kullanmışlardır?

- A) Belirtme – Bildirme
- B) Törenselle – Eylemsel
- C) Törenselle – Yaptırma
- D) Bildirme – Eylemsel
- E) Belirtme – Yaptırma

2. Çocuğun biri, yol kenarındaki bahçeden bir kucak dolu-su şeftali çalmış. Kızdım, “Oldu mu şimdi böyle?” de-dim. Çocuk “Olmuş amca, tadına baktım da aldım.” de-di.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturu-r?

- A) Belirsizlik
- B) Tanım eksikliği
- C) Anlamsızlık
- D) Çok anlamlılık
- E) Olgusal tartışma

3. Sözcüklerin birden çok anlama gelmesi veya dilde bir-den çok görevde kullanılmasına “Çok anlamlılık” denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde “dil” sözcü-ğünün kullanımında çok anlamlılık yoktur?

- A) Dil insanı vezir de eder, rezil de.
- B) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
- C) Yemek yerken dilimi ısırdım.
- D) Dilin pabuç kadar olmuş.
- E) Bülbül ne çekerse dilinden çeker.

4. Dilde kullanılan sözcüklerin adlandırdıkları veya uygu-landıkları nesnelere sınırlarını her zaman kesin olarak bilemeyebiliriz. Sözcüklerin ve cümlelerin anlamları büt-bütün belli değildir. Bir sözcük veya cümlenin belirsiz ol-ması, bu cümleye herhangi bir doğruluk değeri verile-memesi demektir. Bir ifadenin hangi varlıklara, hangi du-rumlara uygulanabileceğinin kesin olarak belirleneme-mesine “anlam belirsizliği” denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde anlam belir-sizliği yoktur?

- A) Dünya 360 meridyene bölünmüştür.
- B) Bugün hava oldukça sıcak.
- C) Van gölü çok büyüktür.
- D) Dersi öğrenmek için iyi dinlemelisin.
- E) Elbiseni çok beğendim.

5. **Dilin insani ilişkileri geliştirmek amacıyla kullanı-lması hangi göreviyle ilgilidir?**

- A) Belirtme
- B) Törenselle
- C) Bildirme
- D) Eylemsel
- E) Yaptırma

6. Dil, bir niyetin açığa vurulmasına veya bir zihinden baş-ka bir zihne aktarılmasına yarayan işaretler sistemidir. Bu işaretler sistemi aracılığıyla açığa vurulması veya başkalarına iletilmesi istenen niyetler pek çeşitli olabile-ceğinden, dilin kullanılma görevleri de değişik olabilir. Bu görevlerden biri, insanların davranışlarını etkileme, yönlendirme amaçlı olan yaptırma görevidir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde dil “yaptırma” göreviyle kullanılmıştır?

- A) Şurada bir park yeri var.
- B) Arabanın camı açık kalmış.
- C) Babam araba kullanırken çok dikkatli.
- D) Şimdi kullandığım arabadan çok memnunum.
- E) Sağdan gelen araca yol ver.

MANTIK: DİL VE MANTIK

7. Çok anlamlılık, bir sözcüğün birbiriyle ilgisiz birden fazla anlamda kullanılmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde çok anlamlılık söz konusu değildir?

- A) Fatih arabasına çok iyi bakıyor.
B) Sen benim öyle dediğime bakma.
C) Evimizin balkonu ormana bakıyor.
D) Kadın düğün görüntülerine bakıyor.
E) Kardeşime yaşlı bir dadı bakıyor.

8. Süt süze
Yok ki süzgeç
Süt süze
Memleket çiftlik olmuş
Üç beş sütsüze

Ozan Arif'in bu dizeleri bilgiyi aktarmayı aksatan etkenler hangisine örnek oluşturur?

- A) Tanımlama
B) Çok anlamlılık
C) Pragmatik belirsizlik
D) Semantik belirsizlik
E) Olgusal tartışma

9. Beş çocuk bir kağıda "İsim, Şehir, Ülke, Hayvan, Bitki" şeklinde sıraladıkları bir oyun oynarlar. Bu oyunda kullarına uygun olarak D harfi seçilir ve ardından bu harf ile başlayan "İsim, Şehir, Ülke, Hayvan, Bitki" adları yazılır. Yazılan her bir ad için 5 puan alınır. Oyun sırasında bir çocuk L harfi ile başlayan ülke adı olarak "Laos" yazar. Diğer çocuklar böyle bir ülke olmadığı için puan alamayacağını söyler. Çocuk ısrarla böyle bir ülke olduğunu iddia eder. İçlerinden biri İnternete bakmayı teklif eder. İnternette aranınca böyle bir ülke olduğu belirlenir ve "Laos" yazan çocuğa 5 puan verilir.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Anlamsızlık
B) Tanım eksikliği
C) Olgusal tartışma
D) Sözel tartışma
E) Çok anlamlılık

10. İstanbul'a atanan Adnan Öğretmen, görev yapacağı okulun bulunduğu bölgede ev kiralamak için bir emlakçıyla görüşür. Emlakçı, Adnan Öğretmen'e bir ev gösterir ve ardından ona, "Adnan Bey, bu ev size çok uygun." der. Adnan Öğretmen emlakçının ne demek istediğini tam olarak anlamaz ve "Bu ev bana çok uygun" demekle ne demek istediniz; yani ev bütçeme mi uygun yoksa evin durumu mu bana uygun olan" der.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Belirsizlik
B) Tanım eksikliği
C) Anlamsızlık
D) Çok anlamlılık
E) Olgusal tartışma

11. İlk aşkı, tek güneşim
Yalnız kalbime doğsan
Bir beyaz gül gibisin
Ne olur benim olsan.

Zeki Müren'in bu dizelerinde dil hangi görevde kullanmıştır?

- A) Yaptırma
B) Törenselleştirme
C) Bildirme
D) Eylemselleştirme
E) Belirtme

12. Felsefe profesörü "Mutluluk nedir, insan nasıl mutlu olabilir?" diye üniversite öğrencilerine bir soru yöneltir. Deniz, "Mutluluk, herkesin en yüksek arzusudur. İnsan mutlu olabilmesi için temel ihtiyaçlarını karşılamalıdır." der. Söz hakkı alan Oya, "İnsan sadece madde ile mutlu olmaz, mutluluk manevi değerlerle sağlanabilir." der. Metin, "Mutluluk kimine göre maddeye kimine göre ruhsal doyuma bağlıdır; bu noktada sanırım Protagoras'ın insan her şeyin ölçüsüdür, sözüne hak vermek gerek. Bence mutluluk endişesiz ve sıkıntısız yaşamak, hayattan memnun olmaktır" der.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Anlamsızlık
B) Tanım eksikliği
C) Olgusal tartışma
D) Sözel tartışma
E) Çok anlamlılık

MANTIK: SEMBOLİK MANTIK – I

1. Sembolik mantık klasik mantığın sembolleştirilmiş biçimidir. Sembolik mantık, önermelerin içeriklerini dikkate almadan önermeleri harflerle, bazı işaret ve kurallarla sembolleştirir. Bu özellikleriyle sembolik mantığın pek çok yararı vardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sembolik mantığa özgü yararlarından biri **değildir**?

- A) Doğru düşünmenin, etkili konuşmanın kural ve yollarını ortaya koyar.
- B) Önermeler ile akıl yürütmeleri gündelik dilden olabileceğinden çok daha kısa ifade eder.
- C) Gündelik dilde ortaya çıkan çok anlamlılık ve anlam belirsizliğini giderir.
- D) Günlük ifadelerdeki anlam ve kullanımla ilgili kusurlardan kaçınmamızı sağlar.
- E) Kısmen içeriğinin etkisinde olan klasik mantığı gündelik dilin etkisinden kurtarır.
2. Fakir insan malı az olan değil, arzusu çok olandır.

Bu önermenin sembolleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $\sim(p \vee q)$ B) $\sim p \vee q$
- C) $\sim p \wedge q$ D) $\sim(p \wedge q)$
- E) $\sim p \Rightarrow q$

3. Ayşe dokuzuncu sınıfta okumasına rağmen Ayşe'nin bir öğrenci olmadığı doğru değildir.

Bu önermenin sembolleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $\sim(p \vee \sim q)$ B) $\sim(p \vee q)$
- C) $\sim(p \wedge \sim q)$ D) $\sim(\sim p \wedge \sim q)$
- E) $\sim p \wedge \sim q$

4. Kimin düşündüğü ile söylediği bir olursa doğru insan odur.

Bu cümlelerin sembolik mantıktaki karşılığı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) $(p \vee q) \Leftrightarrow r$ B) $(p \vee q) \Rightarrow r$
- C) $(p \Rightarrow q) \wedge r$ D) $(p \wedge q) \Rightarrow r$
- E) $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$

5. Aşağıdaki önermelerden hangisi $(\sim p \wedge \sim q)$ biçiminde sembolleştirilebilir?

- A) Bu yıl ya şampiyon olacağız ya da olmayacağız.
- B) Ne Ali'nin ne Hazal'ın sürücü belgesi var.
- C) Sevgi hayatın olmazsa olmazıdır.
- D) Dünyada ejderha olduğu doğru değildir.
- E) Deprem olmazsa atmosfer oluşmazdı.

6. $[p \Rightarrow (q \vee r)] \wedge \sim(q \Leftrightarrow p)$

Bu önerme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) İki ana bileşeni vardır.
- B) Tümel evetleme önermesidir.
- C) Ön bileşeni bir koşul önermesidir.
- D) Art bileşeni bir değilleme önermesidir.
- E) En az bir bileşeni doğru olunca önerme doğru olur.

7. $[p \Leftrightarrow (q \vee \sim r)] \Rightarrow (q \wedge \sim p)$

Bu önerme aşağıdaki değerlerden hangisini aldığında "doğru" olur?

- A) p doğru, q doğru, r yanlış ise
- B) p doğru, q yanlış, r yanlış ise
- C) p yanlış, q yanlış, r doğru ise
- D) p doğru, q doğru, r doğru ise
- E) p yanlış, q yanlış, r yanlış ise

MANTIK: SEMBOLİK MANTIK – I

8. I. Cahit işe girerse annesine bir ev alacak.
II. Alp sınava girdiği gibi çıktı.
III. Selma Van'a trenle veyahut uçakla gidecek.

Yukarıdaki önermelerin sembolleştirilmesinde hangi önerme eklemeleri kullanılır?

	I	II	III
A)	\wedge	\wedge	\vee
B)	\Rightarrow	\vee	\wedge
C)	\Rightarrow	\wedge	\vee
D)	\Leftrightarrow	\wedge	\vee
E)	\wedge	\wedge	\Rightarrow

9. Aşağıdakilerden hangisi tikel evetleme önermesidir?

- A) $p \wedge (q \Rightarrow \sim p)$ B) $\sim p \vee (q \Leftrightarrow p)$
C) $(p \vee \sim q) \Rightarrow q$ D) $(p \vee q) \Leftrightarrow (q \vee p)$
E) $(p \Rightarrow \sim q) \wedge (p \Leftrightarrow q)$

10. I. Antibiyotik kullanımı artar. (p)
II. Zararlı bakterilerin direnci artar. (q)

Buna göre, "Antibiyotik kullanımı artmazsa zararlı bakterilerin direnci de artmaz." önermesinin sembolik ifadesi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) $\sim p \Leftrightarrow \sim q$ B) $\sim p \vee \sim q$
C) $\sim (p \Rightarrow q)$ D) $\sim p \Rightarrow \sim q$
E) $\sim (p \vee q)$

11. p doğru, q yanlış, r yanlış değeri aldığı anda aşağıdaki önermelerden hangisi "doğru" olur?

- A) $(p \Rightarrow q) \wedge \sim r$ B) $(p \Leftrightarrow q) \vee \sim r$
C) $(p \vee q) \Leftrightarrow r$ D) $p \wedge q \wedge r$
E) $(p \wedge \sim q) \Rightarrow r$

12. Soğuk algınlığı ve grip hastalığında antibiyotikler etkili olmaz.
Merve'de soğuk algınlığı veya grip hastalığı vardır.
O halde Merve'de antibiyotikler etkili olmaz.

Bu çıkarımın sembolleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $(p \wedge q) \Rightarrow \sim r, p \vee q \therefore \sim r$
B) $\sim (p \wedge q) \Rightarrow r, p \vee q \therefore \sim r$
C) $(\sim p \wedge \sim q) \Rightarrow \sim r, p \wedge q \therefore r$
D) $(p \vee q) \Rightarrow \sim r, p \wedge q \therefore \sim r$
E) $\sim [(p \wedge q) \Rightarrow r], p \vee q \therefore \sim r$

13. Aşağıdakilerden hangisi karşılıklı koşul önermesidir?

- A) Kur politikaları ile enflasyonu önlemek mümkün değildir.
B) Matematiği öğrenirsin, yeter ki azimli ol ve gayret gösteresin.
C) Yüzme öğrenmek için ya denize ya havuza atlamak gereklidir.
D) Ya beğendiğini alacaksın ya da aldığını beğeneceksin.
E) Kişisel gelişimin tek şartı ya okumaktır ya okumaktır.

14. Ne zaman güneş tutulması olursa deprem olur.

Ne zaman deprem olursa şehirler enkaza döner.

Öyleyse ne zaman güneş tutulması olursa şehirler enkaza döner.

Bu çıkarımın sembolleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) $p \Rightarrow q, p \Rightarrow r \therefore q \Rightarrow r$
B) $p \Rightarrow q, r \Rightarrow s \therefore p \Rightarrow r$
C) $p \Rightarrow q, q \Rightarrow r \therefore r \Rightarrow s$
D) $p \Rightarrow q, q \Rightarrow r \therefore p \Rightarrow r$
E) $p \Rightarrow r, q \Rightarrow r \therefore p \Rightarrow r$

MANTIK: SEMBOLİK MANTIK – II

1.

I	II	III	IV	V
$q \Rightarrow p$	$\sim q \Rightarrow \sim p$	$p \vee \sim q$	$(p \wedge q) \Rightarrow p$	$p \Leftrightarrow \sim q$
D	D	D	D	Y
D	Y	D	D	D
Y	D	Y	D	D
D	D	D	D	Y

Tabloda bulunan önermeler hakkında aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) I. önerme tutarlıdır.
 B) II. önerme geçersizdir.
 C) III. önerme tutarlı ve geçersizdir.
 D) IV. önerme tutarlı ve geçerlidir.
 E) V. önerme ile I. önerme birbiriyle çelişiktir.

2.

“Ya ampul yanmıştır ya da sigorta atmıştır.” önermesi,

- I. Ampul yanmışsa sigorta atmamıştır.
 II. Ampul yanmamışsa sigorta atmıştır.
 III. Sigorta atmışsa ampul yanmamıştır.
 IV. Sigorta atmamışsa ampul yanmıştır.

önermelerinden hangileriyle eş değerdir?

- A) I ve II
 B) II ve III
 C) III ve IV
 D) I ve III
 E) II ve IV

3.

Maddenin ne var olduğu ne de var olmadığı doğru değildir. $\sim(p \wedge \sim p)$

Bu önerme için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Geçerli bir önermedir.
 B) Tutarlı fakat geçersiz bir önermedir.
 C) Kendi kendisiyle çelişik bir önermedir.
 D) Hem tutarsız hem geçersiz bir önermedir.
 E) Tümel evetleme önermesidir.

4.

“Dileğim tutarsa sana telefon alacağım.” önermesinin mantıksal sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ya dileğim tutar ya da sana telefon alacağım.
 B) Ya dileğim tutmaz ya da sana telefon alacağım.
 C) Ya dileğim tutmaz ya da sana telefon almayacağım.
 D) Dileğim tutmazsa sana telefon almayacağım.
 E) Sana telefon almışsam dileğim tutmuştur.

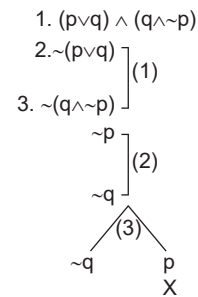
5.

Bir önerme doğruysa değil yanlıştır, değil doğruysa kendisi yanlıştır.

Buna göre, “ $(\sim p \wedge \sim q) \Rightarrow r$ ” önermesinin **değili** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $p \wedge q \wedge r$
 B) $p \vee q \vee r$
 C) $\sim p \wedge \sim q \wedge \sim r$
 D) $\sim p \vee \sim q \vee \sim r$
 E) $\sim(\sim p \wedge \sim q) \Rightarrow \sim r$

6.

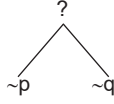
Yukarıda çözümlenmesi yapılan önerme tutarlıdır.

Buna göre, bu önermenin “tutarlı” olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çözümleme yollarından en az birinin kapalı olması
 B) Önermenin tüm yorumlamalarının doğru olması
 C) Önermenin en az bir doğrulayıcı yorumunun olması
 D) Önermenin en az bir yanlışlayıcı yorumunun olması
 E) Önermenin kendisi ile değilinin aynı yol üzerinde bulunması

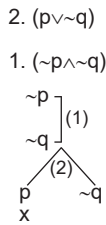
7. I. $\sim p \Rightarrow \sim q$
 II. $p \Rightarrow \sim q$
 III. $\sim p \vee \sim q$

Yukarıdaki önermelerden hangileri,

biçiminde **çözümlemez**?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) II ve III
8. "Evde sular kesilirse Sedat duş alamaz. ($p \Rightarrow \sim q$)" önermesinin **değili** olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Evde sular kesilmezse Sedat duş alır. ($\sim p \Rightarrow q$)
 B) Hem evde sular kesilir hem Sedat duş alır. ($p \wedge q$)
 C) Ya evde sular kesilir ya Sedat duş alır. ($p \vee q$)
 D) Ya evde sular kesilir veya Sedat duş alamaz. ($p \vee \sim q$)
 E) Sedat duş alır fakat evde sular kesilmemiştir. ($q \wedge \sim p$)
9. ($p \vee \sim q$) ile ($\sim p \wedge \sim q$) önermelerinin birlikte tutarlılığı çözümlenmesi için çözümleyici çizelge yöntemiyle denetlenmiştir.

Buna göre, bu önermelerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Çözümleme yollarından en az biri kapalı olduğu için önermeler birbiriyle tutarlıdır.
 B) Önermelerin bütün yorumlamaları doğru olduğu için birbiriyle tutarlıdır.
 C) Önermelerin en az bir ortak doğrulayıcı yorumu olduğu için birlikte tutarlıdır.
 D) Önermelerin en az bir ortak yanlışlayıcı yorumu olduğu için birbiriyle tutarsızdır.
 E) Önermelerin en az bir ortak doğru yorumlaması olmadığı için birbiriyle tutarsızdır.

10. " $(p \Rightarrow \sim q)$ ile ($p \vee q$)" önermelerinin eş değer olup olmadıkları çözümleyici çizelge yöntemiyle denetlendiğinde;

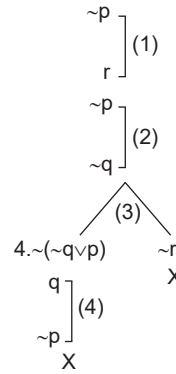
- I. Alt alta yazma kuralı uygulanır.
 II. Çatal açma kuralı uygulanır.
 III. Tek bir yol kapatılır.
 V. Tüm yollar kapatılır.

işlemlerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) II ve III
 C) III ve IV D) I, II ve III
 E) II, III ve IV

11. $\sim(\sim p \Rightarrow q)$, $(\sim q \vee p) \Rightarrow \sim r$ çıkarımı, çözümleyici çizelge yöntemiyle denetlenmiştir.

2. $\sim(\sim p \Rightarrow q)$ (ön)
 3. $(\sim q \vee p) \Rightarrow \sim r$ (ön)
 1. $\sim(p \vee \sim r)$ ($\sim sn$)

Buna göre, bu çıkarımla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Öncüller ile sonuç arasında tutarlılık olduğu için geçerlidir.
 B) Öncüller ile sonuç arasında tutarlılık olduğu için geçersizdir.
 C) Öncüller ile sonucun değili arasında tutarsızlık olduğu için geçersizdir.
 D) Öncüller ile sonucun değili arasında tutarsızlık olduğu için geçerlidir.
 E) Öncüller ile sonucun değili arasında tutarlılık olduğu için geçerlidir.

MANTIK: SEMBOLİK MANTIK – III

1. "Düzenli çalışmak" D, "Başarılı olmak" B ile gösterildiğinde;

– Bazı düzenli çalışanlar başarılı olurlar.

önermesi niceleme mantığında nasıl sembolleştirilir?

- A) $\forall x(Dx \wedge Bx)$ B) $\exists x(Dx \wedge Bx)$
 C) $\exists x(Dx \Rightarrow Bx)$ D) $\forall x(Dx \Rightarrow Bx)$
 E) $\exists x(Dx \vee Bx)$

2. – $\forall xPx$
 – $\forall x\sim Tx$
 – $\exists x(Gx \Rightarrow Cx)$
 – $\sim \exists x Kx$
 – $\forall x(Mx \wedge \sim Nx)$

Yukarıda kaç bileşik önerme vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. "Hiçbir yerde elektrik yok. $\forall x\sim Kx$ " önermesinin **değili olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bazı yerlerde elektrik olduğu söylenemez. $\sim \exists xKx$
 B) Her yerde elektrik olduğu söylenemez. $\sim \forall xKx$
 C) Her yerde elektrik var. $\forall xKx$
 D) Bazı yerlerde elektrik var. $\exists xKx$
 E) Bazı yerlerde elektrik yok. $\exists x\sim Kx$

4. "Hiçbir filozof düşünen değildir. ($\forall x\sim Dx$)" önermesi **aşağıdakilerden hangisine eş değerdir?**

- A) Bütün filozoflar düşünendir. ($\forall xDx$)
 B) Bazı filozoflar düşünen değildir. ($\exists x\sim Dx$)
 C) Bazı filozofların düşünen olmadığı doğru değildir. ($\sim \exists x\sim Dx$)
 D) Her filozofun düşünen olmadığı doğru değildir. ($\sim \forall x\sim Dx$)
 E) Bazı filozofların düşünen olduğu doğru değildir. ($\sim \exists xDx$)

5. $\forall x \sim Hx \Rightarrow \sim \exists x Kx$ önermesinin E: {a, b, c} evrenindeki açılımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $(\sim Ha \wedge \sim Hb \wedge \sim Hc) \Rightarrow (\sim Ka \wedge \sim Kb \wedge \sim Kc)$
 B) $(\sim Ha \wedge \sim Hb \wedge \sim Hc) \Rightarrow (\sim Ka \vee \sim Kb \vee \sim Kc)$
 C) $(\sim Ha \Rightarrow \sim Hb \wedge \sim Hc) \Rightarrow \sim Ka \Rightarrow \sim Kb \Rightarrow \sim Kc)$
 D) $\sim (Ha \wedge Hb \wedge Hc) \Rightarrow \sim (Ka \wedge Kb \wedge Kc)$
 E) $\sim (Ha \wedge \sim Hb \wedge \sim Hc) \Rightarrow \sim (Ka \vee Kb \vee Kc)$

6. Bütün metaller paslanır.
 Demir de bir metaldir.
 O halde demir de paslanır.

Bu çıkarımın sembolleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) $\exists x(Mx \wedge Px), Ma \therefore Pa$
 B) $\forall x(Mx \Rightarrow Px), Ma \therefore Pb$
 C) $\forall x(Mx \wedge Px), Ma \therefore Pb$
 D) $\forall x(Mx \Rightarrow Px), Ma \therefore Pa$
 E) $\forall x(Mx \Leftrightarrow Px), Ma \therefore Pa$

7. "Elif hız limitine uymazsa ceza alacak. ($\sim Ha \Rightarrow Ca$)" önermesi **değillendirse** aşağıdaki önermelerden hangisi elde edilir?

- A) Elif ya hız limitine uyar veya ceza alır. ($Ha \vee Ca$)
 B) Elif hız limitine uyar ceza almaz. ($Ha \Rightarrow \sim Ca$)
 C) Elif hız limitine de uymaz ceza da almaz. ($\sim Ha \wedge \sim Ca$)
 D) Elif hız limitine uymaz fakat ceza alır. ($\sim Ha \wedge Ca$)
 E) Elif hız limitine uymaz veya ceza almaz. ($\sim Ha \vee \sim Ca$)

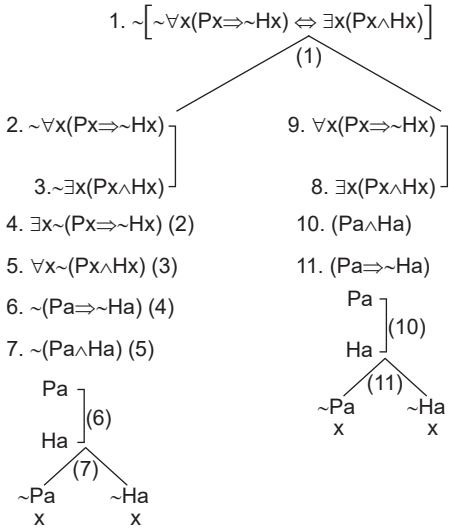
8. "Elektrikler giderse karanlık olmaz. $Ga \Rightarrow \sim Hb$ " önermesinin **eş değeri olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ne elektrikler gider ne karanlık olur. $\sim Ga \wedge \sim Hb$
 B) Ya elektrikler gider ya karanlık olur. $Ga \vee Hb$
 C) Ya elektrikler gitmez ya da karanlık olmaz. $\sim Ga \vee \sim Hb$
 D) Karanlık olmamışsa elektrikler gitmiştir. $\sim Hb \Rightarrow Ga$
 E) Karanlık olmuştaysa elektrikler gitmiştir. $Hb \Rightarrow Ga$

9. Aşağıdaki sembolleştirme örneklerinden hangisi yanlıştır?

- A) Esra kardeşiyle çekişirse annesi oyuncağını elinden alacak. $Ha \Rightarrow Da$
 B) Ahmet'in arabasını ya Leyla ya da Emre çalmıştır. $Fa \vee Ga$
 C) Eylül de Eymen de bu yıl takdir belgesi aldı. $Ga \wedge Gb$
 D) Bu çiçek güneş görmezse yaprakları sararır. $\sim Ha \Rightarrow Da$
 E) Ateş varsa oksijen de vardır. $Pa \Rightarrow Tb$

10. 4. $\sim \forall x(Px \Rightarrow \sim Hx)$ ile $\exists x(Px \wedge Hx)$ önermelerinin eş değer olup olmadıkları, çözümleyici çizelge yöntemiyle aşağıda denetlenmiştir.

Bu önermelerle ve yapılan işlemlerle ilgili olarak aşağıda verilen açıklamalardan hangisi yanlıştır?

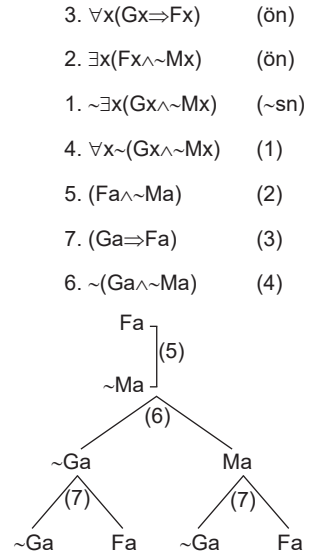
- A) Önermeler karşılıklı koşul eklemi ile birbirine bağlanmıştır.
 B) Tüm yollar kapalı olduğu için önermeler eş değer değildir.
 C) Çözümlemede tümel niceleyici değilme kuralı uygulanmıştır.
 D) Çözümlemede tikel özelleme kuralı uygulanmıştır.
 E) Çözümlemede karşılıklı koşul değilme kuralı uygulanmıştır.

11. I. $\forall x(Lx \wedge \sim Kx)$
 II. $\exists x(Lx \Rightarrow Kx)$
 III. $\sim \forall x(Kx \Rightarrow Lx)$
 IV. $\sim \exists x(Kx \wedge \sim Lx)$

Yukarıdaki önermelerin birlikte tutarlılığı çözümleyici çizelge yöntemiyle denetlenirken hangi önermelerden başlanır?

- A) I ve II
 B) II ve III
 C) III ve IV
 D) I ve III
 E) II ve IV

12. $\forall x(Gx \Rightarrow Fx)$, $\exists x(Fx \wedge \sim Mx)$ $\therefore \exists x(Gx \wedge \sim Mx)$ çıkarımı, çözümleyici çizelge yöntemiyle denetlenmiştir.

Bu çıkarımla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çözümlemede kapalı yol olmadığı için geçerlidir.
 B) Öncüllerle sonucun değili arasında tutarsızlık olduğu için geçerlidir.
 C) Öncüllerle sonucun değili arasında tutarlılık olduğu için geçerlidir.
 D) Öncüllerle sonucun değili arasında tutarsızlık olduğu için geçersizdir.
 E) Öncüllerle sonucun değili arasında tutarlılık olduğu için geçersizdir.